

Izbija vsak četrtek in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12-50 din., četrt leta 8-50 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnina, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon interurban št. 113.

40 številka MARIBOR, dne 20. septembra 1928. 57. letnik.

Slaba finančna politika — pomanjkanje denarja.

Delo v finančnem odboru.

V Beogradu zboruje finančni odbor in pripravlja velevažno gradivo in zakone za jesensko zasedanje parlamenta. Pred vsem je bil zadnje dni v pretresu finančnega odbora zakonski predlog o spremembah zakona o taksah.

V glavnem treba pibiti, da so se udeleževali polnoštevilo in z res stvarnimi govori ter protesti vseh sej finančnega odbora od opozicije edino poslanci našega Jugoslovanskega kluba kot člani finančnega odbora in sicer: Vesenjaj, Pušenjak in Žebot. Dosegli so v vročem boju z vladnimi zastopniki marsikatero olajšavo in izpremembe v načrtu zakona glede spremembe in povišanja taks. Na vse njihove stvarne predloge ni hotel pristati finančni minister, ker so samo trije in jih je vladna večina z lahko in ogromno večino preglasovala.

G. Pucelj, ki se je s preostanki Samostojne združil s srbijanskimi zemljoradniki in demokratje se sploh niso kot opozicija udeleževali sej finančnega odbora in s tem omogočili vladni večini, da je delala in opravila po svoje.

S svojo dobropremišljeno odsotnostjo so Puceljevi zemljoradniki podprli vladno večino v upu, da jim bo ta podpora še enkrat dobro došla.

Doma na shodih in po listih zmerjajo Pucelj in demokratje čez vladne naredbe in valijo krivdo odgovornosti na našo stranko, a v Beograd jih ni, da bi tamkaj na edino pristojnem mestu skupno z našimi poslanci nastopili proti vladni in njenim krutim novim zakonom, ki nam grozijo z gospodarsko propastjo. Pucelj in demokratje imajo korajžjo nastopati in pisati proti vladni samo doma v Sloveniji; a v Beogradu stiskajo repe kot ponižni kužki, ker dobro vedo, da izpeljuje sedaj radikalna vlada le one zakone, katerih načrte so predložili, skovali in odobrili še samostojni ter demokratje, ko so sedeli skupaj z radikali pri skupni vladni mizi.

Očetje in sokrivci spremembe zakona o taksah so Pucelj in demokratje, radikali so le izvršitelji demokratsko-samostojnih načrtov.

Ako bi bila opozicija polnoštevilo zastopana v finančnem odboru, bi bila doživela vlada velik poraz, ker je bilo radikalov samo 14, a opozicija šteje 14 članov. Od opozicije so bili na mestu samo naši člani, demokratje in Puceljevi zemljoradniki pa so kot strogi cen-

tralisti in srbijanski podrepniki še vedno na tihem in s svojo odsotnostjo vladni podporniki na vseh koncih in krajih.

Se več! V očigled novega zakona o spremembi taks moramo na žalost cele Sloveije povdariti, da je sodeloval pri zakonu o taksah slovenski demokrat g. dr. Brencel kot finančni strokovnjak. In ta g. Brencel se je po izjavi ravnatelja generalne direkcije posrednih davkov Robiček strinjal z vsemi predlogi glede novih in zvišanih taks. Demokratski sin Slovenije je pomagal navijati nad gospodarsko že izmozganim slovenskim na rodem centralistični taksni vijak.

Dr. Brencel je služboval dalje časa pri mariborski davčni oblasti, on bi bil moral znati, da Slovenci ne bomo mogli plačevati novih in povišanih taks, a je vsikdar glasoval kot demokrat in centralistični brezsrčnež z radikalnimi izžemalci. In ravno tega Brenceta, ki je sokriv povišanja taks, sta Pucelj in dr. Kukovec še posebno priporočila vladni in pa Beogradu, da je prišel zdaj po opravljenem krutem poslu v Beogradu k upravnemu sodišču v Celje. Taki so naši samostojni in demokratje: doma opozicijonanci, v Beogradu pa vladni podrepniki, in jim prav nič ni mar, da bi se postavili ob strani naših proti neznosnemu izmozgavanju Slovenije. Kdor je enkrat prodal za denar ustavnim potom Slovenije, jo prodaje tudi za naprej pri vsaki priložnosti. In take izdajice so bili in ostanejo naši samostojni zemljoradniki in demokratje, ki imajo le doma polna usta opozicije, v Beogradu pa so hlapeci vlade.

Pomanjkanje denarja.

Vladati se pravi, gledati naprej v bodočnost — piše zagrebški nemški list «Der Morgen». Naši ministri pa so mnenja, da se pravi vladati: iztirjavati davke. Vlada bi morala vedeti in videti v naprej, odkod in kje naj vzame narod sredstva, da bo plačeval davke.

Naši najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi bilo kedaj tako malo denarja med narodom, kot ga je sedaj pri nas v Jugoslaviji. Ne samo, da ni denarja za davke, ampak ga sploh primanjkuje na vseh koncih in krajih. Največje družbe že nimajo denarja, da bi pravočasno plačevale svoje nastavljenice, trgovci ne morejo dvigati blaga na carinarnicah, ker ni denarja. Vsak je danes že zadolžen in nikdo ne plačuje svojih dolgov. In tega nepreglednega zla noče vlada uvideti.

Naše beograjske vlade so vedno delovale le za tem, da je prišlo do splošnega pomanjkanja denarja in kako je prišlo po zaslugi vlad, da ni denarja, to še tudi lahko povemo.

ni in verske utehe potrebni narod. Ko je bila končana prva pesem, so se vsi na dolgo po parkrat pokrivali, nekdo je zopet parkrat zadudljaj po orgljah, pevci so udarili z nogami po tlaku in po hramu božjem se je razlegala druga priprosta pesem — molitev. Kot radoveden paglavec sem se oziral okrog po cerkvi, namesto, da bi bil molil, oče mi je moral parkrat bolj na trdo zasakati glavo in mi pokazati na oltar — središče službe božje. Nisem se smel več ozirati po pevajoče molečih Hrvatih, začel sem upirati svoj pogled v plebanuša in ministranta.

Gospod pleban je bil mož orjak, zadrezastega obraza in zelo glasno je maševal, kot bi se kregal. Strežnik je bil pravo zagorsko seme ministrantovske nagajivosti in porednosti. Ni držal k molitvi sklenjenih rok, ampak vedno se je nekaj očohaval, se oziral in hudomušno namigaval pobalinom, ki so se drenjali v polukrogu krog oltarja.

Gospod pleban je domaševal preko povzdigovanja, ministrant je poljubil plašč in odstopical na spodnjo stopnjico. Tako na pol kleče je začel z nova uganjati «fokselne» in nekaj vlačiti iz hlačnega žepa. Kazal je okrog fantalinom nekaj na pol okroglega, kugljico nastavil na stopnjico, zagrabil za zvonec, ga prijel od znotraj za žvenkele, da ne bi preveč zvonil, se pripognil in začel meni in tebi nič prav glasno cingljajoče udrihati po oni okrogli stvarci. Pobje so se posmehovali in ko je dotokel, je odluščil lupine, spoznal sem, da ima oreh in smehljaje je jedel jedrca. Za prvim orehom je stolkel drugega, tretjega, četrtega je pognal med otročjad, ki se je začela puliti in prerivati za oreh — — — Kratko in malo: pred in krog oltarja je bil cel fantalinški dirindaj. Hrvatje so pevali svojo naprej, a pleban se je jezno zadril: «Et ne nos inducas in tentationem!» (Ne pelji nas v skušnjava). Ministrant, ki je še vedno tolkel z zvoncec oreh, niti odgovoril ni: «Sed libera nos a malo», (reši nas hudega), ampak je zagrmel gosp. pleban sam od strežnika zamujeni odgovor z Amen vred. Nato se je nenadoma gospod obrnil, stopil en korak navzdol, kjer je ministrant zvonče kljukal po orehu, ga dvignil kvišku za uho in ga brenil z nogo, da je odletel z zvoncec daleč med krohotajoče se fantaline.

Ministrant se je pobral med razposajenci, ostal tam kaj z zvoncec, Hrvati so peli naprej, gospod pleban je končaval sv. daritev brez zvonjenja in postrežbe in meni je oče prepustil, da sem po svoji volji tržul zijala okrog po lesinški farni cerkvi.

Dinar se je izmenjal za krono v razmerju 1:4, cene so poskočile radi te izmenjave za štirikrat od poprej. In tej izmenjavi se je upiral edino le Jugoslovanski klub, a bili so za njo beograjskim veletrgovcem na ljubo demokratski podrepniki pod vodstvom dr. Kukovca.

Izmenjavi je sledil oni 20odstotni odtegljaj, ki se ni izmenjal v dinarje, ampak izpremenil v papirnate bone, ki jih bo izplačala država o sv. Nikoli. Ta neizplačani odtegljaj je pomenil, da je izginila cela petina gotovine in to čutimo sedaj. Nadalje ne plačuje država svojih dolgov doma in cela leta minejo, predno pride dobitelj po dolgovemnem šmiranju do svojega denarja.

Z brezglavo agrarno reformo v Vojvodini, Banatu in Bački so naravnost uničili narodno premoženje, najbogatejše pokrajine, ki so slovele skozi desetletja kot žitnice Evrope, ležijo sedaj neobdelane, puste, nerodovitne in se pretvarjajo v pravcate pustinje.

Ali se smemo potem čuditi, da vlada pomanjkanje kruha med revnimi ter delovnimi sloji?

Naši centralistični podrepniki iz vrst demokratov in slabostojnih so raznešli po Beogradu zlagane vesti, da zbira naš kmet denar in ga skriva pred davčno oblastjo v nogavice in ga ne nalaga v hranilnice. Takoj je bila vlada tu in odredila, da nimajo hranilne knjižnice pri sodiščih nobene veljave kot depoziti, ampak da se mora naložiti gotovina ali pa kako državno posojilo. Hranilne knjižice so pri sodiščih brez veljave — kaj ne, sedaj pa bodo kmetje kar drli s svojim denarjem v hranilnice?!

In kje najti odpomoč?

Mi rabimo v Beogradu vlado, v kateri bodo zastopani vsi trije narodi enakopravno. Mi rabimo ministre, ki se bodo pečali s finančno-gospodarskimi vprašanji, ne pa takih, ki se vedno vozarijo po kopališčih, so na oddihih in na agitacijskih potovanjih. Odstraniti in streti se mora vsestranska pokvarjenost med višjim uradništvom in popolnoma spremeniti in preurediti se mora dosedanji način obdavevanja.

Če se pa vse to kedaj res zgodi, odkod pa bo potem zopet priromal k nam denar?

Iz inozemstva.

Dobra vlada, ki ne rožlja pri vsaki malenkosti z orožjem in ki uživa zaupanje državljanov, si zagotovo varnost inozemskega kapitala. Inozemski kapital bi kar vrel k nam, ako bi se čutil varnega, a pri takih vladnih razmerah, kot so pri nas, ga ne bo.

Ako se pa to ne bo zgodilo, bo pomanjkanje denarja vedno občutljivejše, propadla bo trgovina, industri-

Januš Golec.

Batine.

Ze kot devetletnega otroka me je jemal oče seboj na sejme, da bi se izšolal v zgodnji mladosti v precenjevanju živine in postal enkrat kot gospodar barantavec z živim blagom. A ves očetov trud, da bi mi vžil vsaj nekaj trgovinske brihtnosti v glavo, je bil zamanj. Nisem imel daru za trgovino in ga še danes nimam. Kadarkoli sem se usilil v kak trgovski posel, sem jo polomil v svojo in bližnjega škodo. Si pač lahko vsakdo predstavlja, koliko muke je imel z menoj oče, ko me je nčil preceniti starost govede, njeno težo, ceno in uporabo. Poslušal sem očetova živinotrna predavanja, tu in tam kaj pokimal, a moje misli so bile vse kje druge kot pri živini — — —

Očetu se je tudi zasvitalo, da nimam sejmarskih talentov, jemal me je seboj na sejme le še, da sem pazil na konja, opremo, voz ter bič.

V službi stražarja vozu sem že obiskal vse štajerske sejme in necega jutra pravi oče, da se peljeva na velik sejm v Lesinče na Hrvatsko, kjer se je moj oče rodil in vzrastel.

Teh hrvatskih Lesinč do tedaj nisem poznal in tokrat sem prav rad spremljal očeta, ker še nisem videl nobenega sejma na hrvatski zemlji. Vožnja do cilja je trajala dobro poldrugo uro in oče mi je razkazal po imenu vse cerkve in cerkvice po zagorskih gričih in hvala Bogu, tokrat nisva govorila o volovskih zobih, kravjih vimenih itd.

Ko sva se pripeljala v Lesinče, je bilo tamkaj že vse polno sejmarsjev iz Hrvatske, Štajerske in bogzna od kod vse. Meni so se nudili koj pri prvih pogledih čisto novi prizori hrvatske živahnosti, kričanja in robantanja v vseh stopnjah.

Ko sva spravila na varno konja ter voz, sva šla k sejmiski maši, katere se udeležijo vsaj na Hrvatskem pred sejmom vsi sejmariji.

Prerila sva se tako v bližino velikega oltarja, ko je pozvonilo in pristopil g. plebanuš. Verniki so se pokrivali, ko se je začela sv. daritev, na koru je orgljač nekaj pobrusil po tipkah in na dano povelje so Hrvatje in Hrvatice prav na glas in kot eden zacepetali z nogami in začela je peti cela cerkev iz polnih grl. Peli so lepo bolj otožno in jaz sem slišal tedaj prvič, kako lepo in ganljivo je, če poje pri službi božji res priprosti — bed-

Tedaj sem bil prvič na hrvatskih tleh pri službi božji. Dopadlo se mi je moleče petje vernega ljudstva, ministrant se mi je zameril, pred stroгим plebanom pa bi bil gotovo tudi jaz pobegnil, ako bi se bila kje srečala na samem. Dvig za ušesa in brca ministranta pevajočih Hrvatov nista niti najmanj vznemirila ali motila. Očividno so bili vajeni takih prizorov.

Po končani službi božji me je odpravil oče kot varuha v hlev z opazko, naj posebno dobro pazim na voz, konja, opremo ter bič, ker v Lesinčah in sploh v Zagorju rado kaj izgine. Oče na sejmišče, jaz pa v hlev.

Kmalu se je začel na sejmišču: krič, trušč, kreg, prepir in pokanje z rokami, da je odmevalo daleč na okrog. Na sejmišču življenje, ki je bilo več nego veselo, v hlevu pa samo hrustanje krme pod konjskimi zobmi in otepavanje muh. Seve, postalo mi je dolg čas pri taki razliki in sklenil sem, da si ogledam ta hramovi hrvatski sejm. Konju sem položil, opremo ter bič skrbno skrtil pod jasi, dobro pokrtil z listjem in hajdi kljub očetovi strogi prepovedi med sejmarije. Sejmišče je bilo le nekaj minut proč od hleva, čisto na ravnem in zelo veliko, razdeljeno na dva dela: za govejo živino ter konje. Ko sem stopical žejno radovednih pogledov proti tržišču, mi je udaril od tamkaj na uho čisto neobičajni krik, vik in kletvice od psovjanja očeta ter matere, do proklinjanja volnce, duše in najsvetejših reči. Stopil sem bližje in videl: krepke hrvatske pesti so držale štajerskega mešetarja, ki sem ga jaz dobro poznal. Nad glavo nesrečnega so vihteli razjarjeni sejmariji leskove gorjače in ga tirali proti sredini sejmišča. Tukaj je stal v zemljo zapičen drog in v par trenutkih je bil nanj privezan ta uboga para. — — Hrvatske leskovke so začele padati med kletvicami po njem, koder je pač priletelo, kakor bi mlatil po snopju. Ko so si ohladili prvi jezo, so prišli drugi, ter udrihali po žrtvi in končno je potegnili s palico po privezanem vsak sejmari, ki je šel mimo. Jaz sem začudeno gledal to batinanje brez prave obsodbe in kar vsak si je lahko z udarci ohladil jezo nad žrtvijo in to vpricho žandarjev, ki se niti zmenili niso za celi prizor, ki pa je bil za me nekaj nezabno groznega.

Kakor sem s časom izbral iz psolvk ter kletvic batinašev, je ta štajerski mešetar ukradel usnarju 1 par podplatov, ki so takrat stali kakih 90 krajcarjev in radi tega ga je ljudstvo obsodilo na nebroj batin in prav nikdo se ni zavzel zanj — — —

ja, poljedelstvo in vinogradništvo, a prazne bodo ostale pa tudi davčne blagajne . . .

Na ravno kar navedena žalostna in že pogubonosna dejstva bi se morali vsaj ozreti naši za obstoj države odgovorni oblastniki pri jesenskem zasedanju parlamenta.

Naša družina in kat. shod.

(Resolucije kat. shoda).

O družini in ženskem vprašanju.

I. Katoliški shod ugotavlja z obžalovanjem, da je družina resno ogrožena v pogojih gmotnega obstanka in npravnih temeljev. Ker je družina življenska in naravna prvina, podlaga in korenina vsej družbi, in ker pomenja propadanje družine — propadanje vse družbe, zato:

1. pozivlja poslance, naj potom socijalne zakonodaje skušajo urediti gospodarske razmere, kakršne so potrebne za ustanavljanje in povoljno uspevanje družin; delajo naj na to, da se potom zakonodaje prav posebno zaščiti družina in da se vse zatre, kar nasprotuje življenskim in npravnim namenom družine; (zaščita zakona po krščanskem pojmovanju, zaščita otrok, rojenih in nerojenih, pobijanje nenravnosti in spolnih kug);

2. pričakuje od avtonomnih in drugih javnih oblastev in zastopstev ter od gospodarskih in strokovnih organizacij, da pospešujejo blaginjo družin (z družinskimi stanovanji, z oskrbo življenskih potrebščin);

3. naroča se vsem organizacijam, posebno prosvetnim, da usmerijo vse svoje delovanje v prilog družinskemu življenju ter dopolnjujejo cerkveno prizadevanje z odgojo in izobrazbo odrasle mladine po znanstvenih načelih prave skrbi za zdrav in krepak rod, ki se popolnoma skladajo z versko-npravnimi zahtevami;

4. svetuje razumnikom, da se pri razglabljanju družabnih razmer prav posebno ozirajo na ustroj najbolj naravne in prvinske družbe, ki je družina, in s tega vidika zajemljejo smernice za urejevanje drugih družabnih razmer.

II. Katoliški shod istotako z obžalovanjem ugotavlja, da je vsled nezdravih razmer dobršen del ženstva stalno odtegnjen svojemu prvotnemu in naravnemu poklicu in prisiljen v razne pridobitne poklice, kar je v veliko kvar ženstvu in družbi sploh, zato

1. pozdravlja vsakršno prizadevanje, ki naj omogoči ženstvu, da se vrne k svojemu naravnemu, ali vsaj sorodnim poklicem;

2. zahteva za ženstvo, ki opravlja moškim poklicem enakovredno delo, iste gospodarske in socijalne pravice, kakršnih so deležni moški;

3. sploh pa zahteva za ženstvo popolno enakopravnost in posebno zakonito varstvo, ki ga potrebuje po svoji naravi.

Družina in verska vzgoja.

Ker je temelj vsega zasebnega in javnega življenja družina, zato opozarja katoliški shod, da je treba družinskemu življenju posvečati največjo skrb.

1. Življenje po družinskih ne sme biti v škodo družinskemu življenju.

Gotovo je bila na Hrvaškem že tedaj udomačena hvalevredna navada, da je ljudstvo samo na kratko sodilo, a bolj na dolgo in občutno kaznovalo tatvino na sejmišču.

Ostavljal sem h kolu privezanega in še vedno od posameznikov batinanega malenkostno tatinskega mešetarja in se približal drugemu oddelku sejmišča: konjskim prodajalcem, kupcem in mešetarjem. Na tem tržišču je kar mrgolelo konj, pa bolj slabih, kljusaste vrste; med prodajalci ter kupci je bila pretežna večina ciginov in Hrvatov iz bolj južnih krajev. Krega, krika in robantanja je bilo na konjskem sejmišču mnogo več nego na govejskem.

Eni so tekali s konji, držeč jih za uzde in štrkajoč jih po cigansko z bičem od zadej, da kupec ne vidi udarcev, drugi so gledali konjske zobe, tretji vozili ob obrobkih sejmišča — — — Na konjskem tržišču je bilo zelo, zelo živahno, jaz sem se zatopil v razne prizore poštene in nepoštene konjske trgovine in pozabil na govejskega mešetarja in hrvatske batine.

Na konjskem sejmišču je na mah vse utihnilo — — — Oni, ki so tekali po cigansko s konji in oni, ki so vozarili, so obstali — — — Skozi vhod na tržišče je peljal za močno uzdo konja dolg in bolj starikav Hrvat. Konj se je navdušeno spenjal kvišku, stopical več po zadnjih kot na prednjih nogah ter zgedal koj na prvi pogled, da je prvovrstna žival, ki zasluži občno pozornost celoga sejmišča.

«Imbra!», «Imbra!» so kričali sejmarji in mu delali prostor, da se je mogel postaviti s svojo posebnostjo na sredini tržišča. Hrvatje in cigani so se zbrali krog novodošlega konja, ki je nemirno prhal okrog sebe, kopal zemljo s prvo nogo in divgal po koncu rep.

Žival je bila mršava, črnkasta, a njena žihvanost ter nemirnost sta razodevali žlahtnejšo kri kot se je pretakala po drugih ciganskih in hrvatskih kljusetih na sejmu.

Strokovnjaško ogledovanje konja se je začelo od zob do kopit in brž so se zbrali kupci ter mešetarji na strani kupecev in prodajalca.

Trgovina glede tega na lisinskem sejmu izvanrednega konja je postala takoj zelo hrupna, roka na roko je pokala, Imbra je letal s konjem sem ter tja brez ciganskega švikanja z bičem od zadej — — — Žival je

2. Pri vseh naših zahtevah po verski šoli se ne sme pozabiti, da je končno največ ležeče na domači vzgoji.

3. Starši naj se dobro zavedajo svojega svetega in resnega poklica; naj ne pozabijo, da je dober vzgled najizdatnejše vzgojno sredstvo.

4. Priporoča se, da se mladeniči in dekleta, ki nameravajo stopiti v zakonski stan, o pravem času temeljito pouče o dušni in telesni vzgoji otrok. Sviri se pred sklepanjem mešanih zakonov.

5. Da bodo naše družine bolj prešinjene verskega duha in bodo v božjem varstvu lažje vršile svojo dolžnost, katoliški shod ponovno najtopleje priporoča posvetitev družin Jezusovemu Srcu: da se bodo družine v resnici po božjem Srcu posvečale, da bo po njih posvečen ves narod.

Razmišljanje o napredku v kmetijstvu.

Splošen uvod.

Najvažnejša in najzanimivejša je brezdvomno razmišljanje o splošnem razvoju vsega bitja. Če pogledamo v najstarejšo dobo nazaj, v ono pradobo, odkar se je začelo prvo življenje na zemlji in preletimo v naših mislih celo dolgo črto razvoja do danes, se bomo dotaknili gotovo najlepših in najmarkantnejših točk svetovne zgodovine. Spisali bi lahko debele knjige o tem, a kljub temu bi ne popisali niti najglavnejših stopenj splošnega razvoja. Predvsem moramo pomisliti, da nobena stvarca nobeno drevo ali žival ne izgine, ampak se le spremeni v drugo snov. Vse, kar najdemo v vsemiru od najstarejše dobe do danes, je le produkt vnesplošnega organskega razvoja v več ali manj izpremenjeni obliki. Nobena stvar, bodisi živa ali neživa ni prišla dovršena na svet, temveč je potrebovala daljšo ali krajšo dobo časa, predno je zadobila popolnejšo in stalnejšo obliko. Ker je vsako stvarjenje podvrženo toku razvoja, je umevno, da človeku sploh ni mogoče zadrževati tega splošnega razvoja ali pa samo za nekaj časa. Tudi bi se vsako zadrževanje razvoja na dotičnem bitju kruto maščevalo. Mi tega v vsemiru niti ne opazimo, ker je doba našega življenja za to veliko prekratka. Doba našega življenja na zemlji je za svetovno zgodovino skoro brezpomembna, če pomislimo, da obstoja človeštvo na našem planetu že več tisoč let. Brahmani — neka posebna verska sekta v Indiji — trde celo z vso natančnostjo, da obstoja človeštvo na zemlji 1.655.884.722 let.

O razvoju kmetijstva.

Preidimo k razmišljanju o razvoju najvažnejše panoge svetovnega narodnega gospodarstva, to je kmetijstva. S kmetijstvom se je pričelo za človeka tudi še le človeško življenje, kajti dokler človek ni poznal kmetijskih rastlin in njih hranilne vrednosti, se je preživljal enako kot žival ob koreninju in sadežih rastlin, ki jih je našel v naravi. Užival je vse v surovem in nepripravljenem stanju. Ker ni imel okusa današnjih sladkosnedežev, mu je šlo v slast vse, tudi količkaj užitno in za prehrano človeškega telesa uporabno. Šele potem, ko se mu je posrečilo, da se je lahko poljubno posluževal

žela zasluženo zadovoljstvo in po kratki uprežni vožnji se je dobil kupec, ki je udaril na par stotin kron za ognjevitiga dirkača.

Gledal in opazoval sem lastnika živali bolj kot konja in uganil, da je bil to prav taisti Hrvat, ki je okrog devete ure predpoldne pasel konja na deteljišču v Miljani pred Lesinčami. Srečala sva ga z očetom, pozdravil naju je in oče ga je še vprašal:

«Kaj pa ti kima kljuse tako klaverno in obira deteljne perinke?»

Dolgopeti Imbra pa se je bahavo odrezal, češ: «Joz, moj konj živi samo od štiriperesne detelje in radi tega je tako isker ter ognjevit».

Oče se je smejal in pognal. To je bil torej ta Imbra in konj, katerega je užigala štiriperesna detelja.

Imbra prodajalec, kupec in mešetarji so pili pri sejmski stojnici «likof». Krog prodanega in od vseh občudovanega konja se je klatil cigan ter ogledoval še vedno nemirno žival od vseh strani. Konj je neprestano hrzal, kopal z nogami in držal rep na kvišku, kakor da bi dirjal v galopu.

Hrvatki so popili «likof», si še enkrat segli v roke, kupec je odštel denar. Imbra je snel klobuk in spustil vanj izkupiček, pomolil klafeto konju pod nos, se pokrižal in se nato poklonil po hrvatsko-mešetarski navadi z neimenovanim delom telesa v zadnji pozdrav živali. Novi gospodar je odvezoval konja, pristopil je k njemu že omenjeni cigan in mu nekaj pošepnil. Kupec je očividno osupnil na pošep in segnil z desnico konju od vratu, tapljaje ga po hrbtu — pod rep — in stisnil. Spustil je konjski rep, vtaknil prste v usta in nato pa proklel Imbretu ota in majko in vse, kar je svetega in nesvetega na zemlji, pod njo in nad zvezdami.

Se pred trenutki blaženi in od vseh domačinov blagrovani Imbra je prebledel —. Vsi, ki so pili «likof», so se začeli zanimati za ta začarani konjski rep in vsak, ki se ga je preveč dotaknil, je zaklel —.

Konj je imel skozi rep zabodeno dolgo iglo. Ze rana skozi kost ga je skelela, a ko je mahnil količkaj z repom, se je sam pičil ter dregnul v zadnji del in radi tega je tako nestrpen hrzal in prskal, kopal z nogami in po možnosti ter kljub muham držal z iglo oboroženi rep kvišku.

Od vseh strani so se stegnile po prebledel Imbretu hrvatske in ciganske roke, izkupiček so mu iztrgali

val ognja, so bili tudi dani potrebni predpogoji za kuhinjo. V tem času je že jel spoznavati korist najrazličnejših rastlin, jih začel gojiti in njih sadeže pripravljati na okusnejši način za svojo hrano. Začel je tudi obdelovati zemljo, v katero je vsejal seme današnjih kmetijskih rastlin. Obenem si je udomačil tudi nekatere živali, ki so mu pomagale pri obdelovanju zemlje, nosile tovore in dajale tudi neposredno hrano v obliki mleka in mesa. Od te dobe naprej je mogel človek na polju kmetijstva že uspešno gospodariti.

Obdelovanje zemlje.

Obdelovanje zemlje se je vršilo v začetku na najbolj enostavni način. Rahljali so jo pred setvijo z različnimi lesenimi pripravami, kakor kavliji, priostrenimi lesenimi lopatami itd., katere so znali že dokaj spretno uporabljati. Kamen je služil kot kij in kot ognjišče pa pečenje mesa. To je bila kamena doba kot predhodnica sedanje železne dobe. Ljudje kamene dobe so se naselili samo po najrodovitnejših krajih, kjer ni bilo velike suše, niti preveč moče, ne zime in tudi ne prevelike vročine. Zategadelj so bili tudi zelo srečni takratni ljudje.

Vse to je danes nemogoče. Zemlja je čimdalje bolj obljudena, njena poprejšnja rodovitnost pa tu in tam ponehava, čeravno je boljše obdelujemo. To nam bo razumljivo iz tega, če pomislimo, da je danes tisočkrat več ljudi na svetu kot nekdanj, površina zemlje pa je ostala ena in ista. Zategadelj se moramo zadovoljiti tudi s slabšimi legami in zemljo ter boriti z vsemi mogočimi težkočami, da pridelamo toliko živeža, kolikor je potrebno za življenje današnjega števila ljudi. Vedno naraščanje ljudske množice je torej vzrok, da je na svetu čimdalje težje živeti. Ne toliko mišičave roke, ampak iznajdljiv in bister razum, ki stika zmirom po novih virih za prehrano, nas vzdržuje še na površju.

Jasno je in vsakdo mora priznati, da je od kmetovalca odvisno celo svetovno gospodarstvo v sedanosti in bodočnosti. Ker ne moremo zadrževati številčne množice človeškega rodu in tako omejiti potrebe ljudstva, nam je treba misliti na drug izhod iz stiske za vsakdanji kruh — na zvišanje proizvodov naše zemlje.

Prva in največja naloga vsacega poljedelca torej je, da skuša čim več proizvajati. Da to dosežemo, je potrebno, da si podredimo glavne činitele zemlejske proizvodnje, zemljo, zrak in svetlobo v našo službo ter jih izkoriščamo kar najbolje. V kmetijskih šolah se dajejo navodila, kako je izkoriščati naravne snovi in sile in kako na umen način obdelovati zemljo. Popolnoma upravičen je klic po ustanavljanju kmetijskih šol in odstavitvi nestrokovnjakov z oskrbniških mest. Nestrokovnjaki so škodljivci kmetijskih gospodarstev, in sicer zategadelj, ker ne vedo izrabljati njim v nadzorovanje poverjene zemlje v najvišji meri. Glavni namen agrarne reforme je, zvišanje produkcije z intenzivnejšim obdelovanjem; istotako nalogo imajo tudi gospodarske zadruge, namreč pospeševanje proizvodnje pridelkov.

Zaključek.

Kot gospodarju dela in proizvodov bi kmetovalcu po vsej pravici pripadalo, da bi imel tudi državno upravo v svojih rokah. Le na ta način bi bila dana garancija za dobro oskrbo cele države z zemeljskimi proizvodi.

in ga tirali med batinanjem, kričem ter kletvicami k stebru, kjer se je pred njim vical ter zvijal pod batina — štajersko-mešetarski tat podplatov.

Imbreta je zadelo mnogo hujska batinaška obsodba in nje bliskovito nagla izvršitev kot štajerskega uzmo — viča. Padale so po njem leskovke liti toča in najbrž dokonca sejma —. Kako in kaj se je zgodilo z Imbretovim konjem, ki se je hranil samo s štiriperesno deteljo, se do danes ne vem.

Kar dvoje težjih batinanj na enem in za mene pravem hrvaškem sejmu mi je bilo več nego dovolj. Ostavljal sem konjski in govejski sejmi, ker je začelo pogrmevati ter se nevarno pripravljati na dež. Napojil sem konja in kmalu nato se je vrnil tudi oče. Jedla sva in oče ni niti z besedico omenil batin, ker je bil preizkušeni sejmar, pač pa me je spomnil na nevarnost dežja. Napregla sva, pognala in že je začelo na debelo škrapati. Dež se je ulil, oče je razprostril marelo, meni pa naročil, naj razvijem po nogah oni takozvani «špricleder», da ne bova mokra po kolenah. Hoteč izpolniti očetovo povelje, sem prebledel kot pred dobro uro Imbra. Špricledra ni bilo, nekdo ga je bil v moji odsotnosti odredil prav vtik in si ga prisvojil na tatinski način. Tudi oče je zapazil tatvino in mi po hrvatsko na kratko prišmolil zaušnico, da bi bil skoraj padel pod konja. Brez preiskave in zaslišanja sem bil batinan z roko na vozu, a ne, ker sem jaz kradel, ampak ker sem zanemari sluzbo stražarja, gledal dvojno batinanje na Hrvatskem; zdaj sem ga občutil sam na lastni koži in v rojstnem kraju svojega očeta na potu iz Lesinč proti Miljani.

Bogzna kdo nam je odrezal «špricleder». Ze kot otrok sem si bridko zapomnil rojstni kraj mojega očeta, kjer sem videl batine izpred oltarja, na sejmišču in jih okusil na vozu na lastni koži . . .

Pri mojih napolbratih Hrvatih so bile batine udomačene že leta 1897, ko sem jih prvič videl in njih trpkost okusil in še danes ti ubogi Hrvati tožijo, da jih batinajo . . .

lahko je priporočati recept batinanja, da se ga zagovarjati, svarilno je gledati njegovo izvršitev, a samo vrag naj požira batinaško zdravilo . . .

Državno gospodarstvo je v veliki meri odvisno od posameznih gospodarstev; čim bolj so urejena posamezna gospodarstva, tem boljše je urejeno tudi državno gospodarstvo.

Akoravno ponekod že dokaj intenzivno gospodarimo in mnogo proizvajamo, vendar to nikakor ne bo zadostovalo za bodočnost. Prišla bo nekoč doba, ko bo celi svet izgledal kot en sam vrt, pa še kljub temu ne bo vsega dovolj. Kedo li bo potem prevzel odgovornost za prehrano človeštva? Gotovo nikdo drugi kot kmetovalec.

Kmetovalci! Zavedajmo se te naše velike odgovornosti za človeško družbo in zahtevajmo zato najširšo svobodo in pravico samoodločevanja, kajti od nas in našega dela je odvisno svetovno gospodarstvo sedaj in v bodočnosti.

Ivan Štampar, oskrbnik graščine Ormož.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pri določevanju novih taks se je, kakor je že na drugem mestu povedano, zopet pokazalo, kako zaslabo in zavezništvo ima samoradikalna vlada za vsako protiljudsko delo pri demokratih in pri srbskih zemljoradnikih. Demokratski listi še vedno hujskajo vlado proti Hrvatom in Slovincem, na eni strani bi zelo radi, če bi se začelo z obznanimi divjati po Hrvatskem, na drugi pa venomer trdijo, da je vlada popustljiva napram Hrvatom in Slovincem ter da popušča celo od ustavnih določil.

Za jesensko parlamentarno zasedanje 20. t. m. vlada ne kaže nobenih novih smeri svoje politike. Zagrožene nasilne mere za Hrvatsko vladi pred zunanjim svetom ne gredo v račun, na drugi strani pa zopet Pašič in še razni drugi odločilni člani njegove vlade ne kažejo nobene prave volje za ugoditev njihovih in upravljenih zahtev proticentralistične opozicije. Od zunaj se kaže vedno več zanimanja in pozornosti za naše razmere. Pred kratkim so bili v Beogradu angleški politiki, med njimi tudi par poslancev in Beograd je ob tej priliki z vsilo hotel pokazati svojo slabo stran. Listi so smešili in zmerjali hrvatski pokret ter psovali tudi politike-tujce, ki se za naše notranje razmere zanimajo. Angleški parlamentarni člani so se seveda vsi ogorčeni odpeljali iz Beograda v Sofijo.

Od vsega, kar je Pašič prinesel, ministre še najbolj zanimava francosko zagotovilo, da dobi Jugoslavija kmalu 300 milijonov frankov posojila za oboroževanje. — Govorilo se je tudi o francoski pomoči za nas glede rešitve reškega vprašanja, konec tega pa je bil ta, da so v podeljek Italijani nenadoma postavili Reki nekega svojega generala za poveljnika ter sporočili naši vladi, da se je zgodilo to v ohranitev reda in miru. Reka je torej pod italijansko oblastjo in vse govori za to, da je naša vlada na tihem na to že pristala ali pa, da je vse mogoče korake proti temu zamudila in da mora sedaj brez ugovora to dopustiti. Na vsak način raste Italiji pogum, ko je tudi v sporu z Grki dosegla, kar je hotela. Otok Krk drži. Z njim lahko vsak čas zapre Jadransko morje in ko se tu ni oglasilo Društvo narodov, se tudi radi Reke ne bo zlasti še radi tega, ker je Beograd doslej mirno gledal, kako se krši rapalska pogodba. Zunanja politika, ki jo vodi beograjska vlada, je vedno bolj samovoljna in nejasna in tudi glede za nas najvažnejše upostavitve odnošajev z Rusijo čujemo samo to, da so ruski begunci, Wranglovci in drugi vložili nekak ugovor, kakor da bi imeli sploh kaj govoriti v naši državi.

Hitra in delavna je vlada samo v tem, kar obremenjuje in izmoghava naše kraje in pa kar trebi ter meče naš življ iz vseh panog državne uprave. Sedaj meče na veliko slovenske in hrvatske oficirje iz vojske med penzioniste, katerim pa v splošnem že leta in leta niti tega ne da, kar jim je dolžna po sprejeti obveznosti konference nasledstvenih ali iz bivše Avstrije nastalih držav, ki se je vršila leta 1921 v Rimu. Radikalna vlada nadaljuje na tem, kar so naši demokrati začeli, ki so slovenske uradnike in oficirje, ki niso bili posebej pri njih zapisani, označevali v svoji ostudni klečeplaznosti za nezanjsljive. Vidi se, da hoče vlada vse slovenske in hrv. oficirje pometati iz vojske, dočim se neprestano imenujejo novi oficirji — Srbi in bo povišano sedaj 30 srbskih polkovnikov v novo vrsto brigadnih generalov. Velika množina slovenskih in hrvatskih oficirjev se upokojuje po starem zakonu, nekateri, prav redki Srbi pa že zdaj gredo v penzijo po novem vojaškem zakonu, ki še le stopa v veljavo.

VOLITVE NA ČESKEM.

V nedeljo so se po celi češkoslovaški državi vršile občinske volitve. Nastopilo je mnogo strank zlasti po večjih mestih. Socijalni demokrati razdeljeni na češke in nemške so mnogo izgubili, pridobili so komunisti in okrepli so se tudi mladoliberalci ali narodni demokrati s svojimi zavezniki narodnimi socialisti. Svoje postojanke je popolnoma obdržala Ljudska stranka, ki ima največje uspehe na Slovaškem. V Pragi so dobili češki narodni socialisti 22 mandatov, komunisti 19, napredni socialisti 1, češkoslovaški socijalni demokrati 9, narodni demokratje 23, hišni posestniki 1, najemniki 1, združenje vojakov-gažistov 1, nemško-politična delavska stranka 4, konzumenti 1, ljudska stranka 6, obrtna stranka 7 in agrarci 2 mandata.

NEMCIJA.

Nemška vlada pripravlja temeljito valutno reformo in pa nov načrt za odplačevanje vojnih odškodnin. Če

bodo zavezniki s temi predlogi zadovoljni, potem bo Nemčija stavila naslednje temeljne pogoje: neoviran promet s Poruhrjem ter prepustitve železniške in celokupne civilne uprave v nemške roke.

GENERALSKA VLADA V SPANJI.

Pretekli teden je bil nenadoma izvršen preobrat v Spaniji. Izvršili so ga generali z vojsko, vlado razpustili ter jo nadomestili z oblastniško družbo 8 generalov. Vodja prevratnikov general De Rivera se je imenoval za predsednika te vlade. Prevrat ni bil naperjen proti kralju, ampak samo proti vladi, ki se je večkrat menjala ter sestavljala iz raznih strank, a ni mogla zboljšati položaja v državi. Sedaj hočejo generali poskusiti svojo srečo.

Naši poslanci med ljudstvom.

Shod Delavske zveze in ustanovni občni zbor okr. Delavske zveze za celjsko okrožje se vrši v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri dopoldne pri Belem volu v Celju (vrtna dvorana). Na shodu govori ali gospod poslanec Kremžar iz Ljubljane ali predsednik Delavske zveze za Slovenijo dr. Gosar. Po shodu je ob pol drugi uri sestanek okrajnih zaupnikov DZ celjskega okraja in razgovor o podrobnem organizatoričnem delu. Tovariši in tovarišice! Udeležite se v velikem številu važnega shoda in sestanka.

Shodi SLS v Prekmurju. Dne 8. septembra se je vršil shod SLS pri Sv. Heleni (Pertoča). Predsedoval je g. Kolmenko, župan iz Veščislavec. Govoril je g. poslanec Šiftar. Tolmačil je poslušalcem politični položaj v naši državi, ki je nastal vsled nespravljivosti centralistov, razpravljal o nalgah in borbah revizionističnega bloka, o položaju, ki je nastal vsled Radičevega potovanja v inozemstvo. Končno je izjavil, da bo naša stranka vztrajala za istinito avtonomijo slovenskega naroda. Jugoslov. klubu se je ponovno izreklo popolno zaupanje. — Dne 8. septembra po sv. maši se je vršil shod SLS za celo faro. Govorila sta poslanec Šiftar in tajnik Švikaršič. Tudi tukaj se je ljudstvo izreklo, naj naši poslanci vztrajajo in zahtevajo zakonodajno avtonomijo. — Shod SLS v Gornji Lendavi se je dne 9. sept. jako dobro obnesel. Predsedoval je g. Franjo Bračič, po sestnik in predsednik KZ. Govoril je poslanec Šiftar. Tudi na tem shodu je ljudstvo izreklo Jugoslov. klubu popolno zaupanje.

Kotlje. Dne 16. septembra se je vršil pri nas dobro obiskan shod. Udeležili so se ga večinoma kmetje, nekaj je bilo tudi delavcev. Tudi nasprotniki so bili navzoči, a se ni eden ni oglasil. Poslanec je pojasnjeval ljudem boj v parlamentu in stavil vprašanje, ali smatrajo zborovalci delo poslancev SLS za pravilno ali ne. Na to vprašanje so zborovalci izrazili v odzivu in poslanecem polno zaupanje. Po shodu so kmetje še stavili razna vprašanja.

Ojstrica nad Dravogradom. Dne 13. septembra je imel tukaj sestanek zaupnikov SLS naš g. poslanec Kugovnik. Obrazložil je delovanje poslancev Jugoslov. kluba v narodni skupščini. Zaupniki so izrekli polno odobravanje parlamentarnega dela in pozivali poslance, naj z isto delavnostjo v narodni skupščini vztrajajo tudi v nadaljnjem boju.

Dr. Hohnjec je imel v nedeljo, dne 16. septembra pri Sv. Juriju ob Ščavnici politični shod, ki je izvrstno uspel. Obisk je bil prav obilen. Prišli so v precejšnjem številu tudi taki, ki niso ali vsaj dosedaj niso bili pristasi naše stranke, Potek zborovanja jih je uveril, da je naša stranka edina, ki dosledno in energično brani slovenskega ljudstvo ter da se usoda slovenstva in zlasti slovenskega kmeta ne more in ne sme dati v druge roke. Zborovanju je predsedoval načelnik krajevne organizacije župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je z veliko pazljivostjo slušajočemu občinstvu tolmačil velika vprašanja, ki so sedaj na vrsti v zunanji politiki. Evropa še ni prišla do miru, po njenem telesu še vedno gredo krčeviti pretresljaji. Spor med Francijo in Nemčijo se ne more poravnati. Nemčija ne more plačati, Francija pa ne more odstopiti od svojih zahtev. V tej borbi Nemčija vedno bolj omahuje ter je prišla do roba gospodarskega prepada. Na jugu Evrope pa ogroža mir pohlepni in ošabni italijanski fašizem, ki se zaletava v vse sosedne države, hotoč jih podjarmiti italijanskemu nadvladstvu. Mussolini gazi med Italijo in Jugoslavijo sklenjene pogodbe ter grabežljivo izteza svoje roke po Reki in njenemu pristanišču. Od naše vlade zahtevamo, da naši državi ohrani vsaj to, kar ji zajamčujejo sklenjene pogodbe. V notranjosti naše države vlada zmeda in nezadovoljnost je dosegla vrhunec. Centralizem, ki je samo orodje v rokah velesrbstva, kakor nevarna kislina razkraja in razdira sestav naše države. Odgovornost za to nosijo ne samo srbski poslanci, ki so glasovali za centralistično ustavo, marveč tudi slovenski poslanci, demokrati in samostojneži. Zločin, ki so ga s tem storili nad slovenskim narodom, ne bo nikdar pozabljen in njim nikdar odpuščen. Te stranke tudi nosijo odgovornost za vse zakone, ki jih ustvarja centralizem: za vojaški zakon, za povišanje davkov, za kuluk in vse druge slabe posledice centralističnega ustroja države. Slovenska ljudska stranka bo vedno krepko držala v svojih rokah ter bo dvigala kvišku zastavo slovenske samostojnosti. V zvezi z drugimi avtonomističnimi strankami bo odločno in vztrajno vodila borbo za avtonomijo Slovenije in njenega naroda. Navzoči, ki so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem, so na predlog predsednika Horvata enaglasno izrazili odobravanje in popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. Zborovalci so na to sklenili resolucije, v katerih protestirajo zoper

upeljavo kuluka v Sloveniji, zoper ukinitje jesenskih šolskih počitnic na deželi ter zahtevajo, da vlada ne sme kakor do sedaj zapostavljati interese slovenskega vinogradništva, marveč jih mora braniti pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami, zlasti z Avstrijo. — Popoldne je poslanec dr. Hohnjec govoril podučne in bodrilne besede jurjevski mladini, ki se je v obilnem številu zbrala na sestanku maldinskih organizacij.

Olimje pri Imenem. Tukaj sta se vršila v nedeljo, dne 16. septembra dva zelo lepa shoda. Govorila sta poslanec Vrečko in tajnik Deželak. Poročilo poslancev delovanju Jugoslovanskega kluba so zborovalci z navdušenjem sprejeli in soglasno izrekli našim poslancem zaupnico.

Artiče pri Brežicah. Namesto poslancev Zebota, ki je bil nujno zaposlen v finančnem odseku narodne skupščine v Belgradu, je imel pri nas dne 16. septembra shod tajnik Krajnc. Govornik je razložil potek političnih dogodkov od zadnjih volitev, ko je slovensko ljudstvo izreklo svoje zaupanje SLS, pa do Radičevega odhoda na Angleško. Razmotrival je vprašanje, ali je upanje, da bo Radič v Londonu kaj dosegel? Ali bodo Angleži pomagali Radiču, ki doma ni hotel iti v narodno skupščino, da bi tam poskusil doseči avtonomijo? Ali bodo v pomoč republikancem Radiču Angleži, ki so na Bolgarskem pomagali vreči Stambulijskega, zato da bi utrdili monarhizem (vlado kralja)? Ni verjetno, da bi se Angleži vmešavali v notranje razmere Jugoslavije, dokler je pri nas mir, večji mir nego v drugih državah. Poleg tega imajo Angleži danes velike skrbi glede Porurja, v sporu med Grki in Italijani, v vprašanju Reke, doma pa se morajo brigati za to, kako nasiti poldrug milijon delavcev, ki nimajo dela! In končno: Angleška danes ni več gospodarica Evrope, ampak največji vpliv ima Francija. Iz vseh teh razlogov se Radičevci po pravici bojijo, da bo Radič prišel iz Londona še bolj prazen nego je prišel tja. Krivdo nosi pač Radič sam, ki meni, da mu bodo Angleži dali zastoj «republiko», ali bolje samostojnost Hrvatske, za katero so on in njegovi poslanci doma delali — z nedelavnostjo za pečjo. Ali ni žalostno, da se 21 poslancev SLS noč in dan mora truditi in ubijati v Belgradu za avtonomijo in pravice Slovencev, dočim Radič ni storil niti tega, kar bi lahko storil: da bi prišel našim poslancem na pomoč v narodno skupščino, kakor je to obljubil? Zborovalci so sprejeli govor z velikim razumevanjem in odobravanjem dosedanje taktike Jugoslov. kluba.

NASE PRIREDITVE.

Velika narodna slavnost v Št. Ilju v Slov. gor. bo v nedeljo, dne 23. septembra popoldne. Glasbena Matica v Mariboru pride, da nas navduši, razvedri in razveseli z lepo slovensko pesmijo. Slovenski govorniki bodo vzbujali v našem obmejnem narodu zavest in odpor. Pridite v obilnem številu!

Orlovski prireditve v Št. Ilju v Slov. gor. se je začelo nedeljo prav dobro obnesla. Odsek Št. Ilj je ob prihodu mariborskega vlaka sprejel na kolodvoru mariborske brate, s katerimi so skupno odkorakali k župnijski cerkvi, kjer so bile večernice. Točno po sporedu so ob pol 16. uri pričeli s telovadbo ter izvajali proste vaje najprej člani, potem članice, za njimi deški naraščaj in gojenke. Zivahno ploskanje občinstva je spremljalo vsak nastop. Nato je pozdravil veleč. gospod župnik šentiljski E. Vračko v navdušenem govoru Orle iz Maribora in pozival vso mladino, da po vzgledu Orlov stopi v armado bojevnikov za lepe in visoke cilje kršč. maldinske organizacije. Slavnostni govornik g. Ivo Peršuh iz Maribora pa je v globokozasnovanem govoru povdarjal cilje orlovstva in kočno slovesno sprejel članice odseka Št. Ilj v orlovske vrste. Po govoru so nastopili bratje iz Maribora z boks-vajami, kar nam je bilo čisto novo. Zelo mične so bile simbolične vaje članic iz Maribora. Glede orodne telovadbe, ki je sledila kot zadnja točka, pa je bila slišati od vseh strani le pohvala. Naj ostane ta dan vsem Orlom v prijetnem spominu, kot dan priznanja za njihov trud v telovadnicah. Vsem udeležencem pa iskreni Bog plačaj za številni obisk.

Občni zbor Orla v Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 30. septembra 1923 se vrši v društveni sobi okrajne hranilnice občni zbor Orla. Vsi člani in somišljeniki ste vabljeni v obilnem številu.

Savinjsko orlovsko okrožje. V nedeljo, dne 23. t. m. se vrši okrožni občni zbor v Št. Pavlu ob 1. uri popoldne v društvenem domu. Pozivljamo bratske odseke, da pošljete svoje zastopnike, posebno bližnji odseki se udeležite v večjem številu. Občni zbor je važen, ker se bodo zasnovale nove smernice za nadaljni razvoj. Pridite tudi prijatelji Orlov. Bog živi!

Knetsko katoliško izobraževalno društvo na Frankolovnem priredi na kvaterno nedeljo dne 23. t. m. popoldne ob pol 4. uri v Društvenem domu veselico z igro «Zupanova Micika». Med odmorom nastopi domači tamburaški zbor. Po igri pa se zapoje več narodnih pesmi. Gostje se prijazno vabijo, da pridejo v obilnem številu.

Tedenske novice.

Pogreb rajnega g. kanonika Jožefa Mešičkega v Brežicah je pokazal, koliko ugleda in ljubezni je užival ranji g. dekan ne samo med navadnim ljudstvom in med svojimi stanovskimi tovariši, ampak tudi med višjimi sloji in celo pri političnih nasprotnikih. 48 duhovnikov iz domače in tujih dekanij, iz Hrvatske in sosedne Kranjske ga je spremlilo k zadnjemu počitku.

Pogreb je vodil preč. g. Tomažič, dekan v Kozjem, v cerkvi se je poslovil od rajnega njegov rojak, videmski župnik g. Mevešek. Med govorom in pri pretresljivih žalostinkah so ljudje, ki so v ogromnem številu spremljali svojega priljubljenega in poštvalnega pastirja na zadni poti, glasno jokali. N. p. v. m.!

Novi škof na otoku Krku. Za Slovencem Mahničem je imenovan kot novi škof na otoku Krku zopet Slovenec, profesor dr. Josip Srebrnič. Novi škof je bil do sedaj profesor na vseučilišču v Ljubljani. Rojen je bil na Goriškem, na sedaj italijanskem ozemlju. Deloval je mnogo let v Gorici, med vojno pa je prišel v Ljubljano.

Zlata poroka pesnika Josipa Stritarja. V soboto v preteklem tednu je obhajal starosta slovenskih književnikov in pesnikov, sivolasi Josip Stritar, zlato poroko s svojo sopogo v Rogaski Slatini. Domače prebivalstvo je priredilo jubileju v proslavo bakljado ter podoknico, čestitala mu je pa k temu pomenljivemu dogodku cela Slovenija. Pesnik Josip Stritar je med našim ljudstvom dobro znan po svojih Jagodah, Pisanicah ter drugih pesniških zbirkah, kakor tudi po svojih ljubkih povestih. Za naš slovenski narod tako zaslužnemu možu čestitamo tudi mi!

Smrt slovenskega učenjaka. V preteklem tednu je umrl v Pišecah pri Brežicah po celi Sloveniji in izven nje znani učenjak, prof. Peteršek. Umrli je bil sin našega Spodnjega Stajerja, rodil se je namreč leta 1840 v Pišecah. Gimnazijo je študiral v Celju, na dunajskem vseučilišču se je pa posvetil filozofiji in jezikoslovju. Po dokončanih študijah je služboval kot profesor skoro v vseh slovenskih mestih. Poučeval je celih 36 let. Ta leta so bila polna delovanja na književnem in prosvetnem polju. Najbolj je znan vsled dovršitve po njem imenovanega slovensko-nemškega slovarja. Po vpokojitvi leta 1900 se je naselil začasno v svojem rodnem kraju, kjer ga je zatekla tudi neizprosna smrt v visoki starosti 83 let. Naj mu bo lahka rodna gruda!

Krajevne odbore SLS, ki na naš poziv še niso poslali imena in naslove župnikov, prosimo, da jih takoj pošljejo tajništvu Slov. ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Našim županom! Dasi so poslanci SLS izsilili od ministra za zgradbe ustmeno in pismeno izjavo, da se kuluk v Sloveniji ne bo izvajal, vendar je potrebno, da naši občinski odbori zahtevajo poslancev podpirajo še s posebnimi protesti proti kuluku; sicer bi se znalo zgoditi, da Belgrad na izjavo ministra zgradb pozabi. V tem smislu je Županska zveza za Slovenijo na svoji seji sklenila sledečo resolucijo: «Županska zveza odločno protestira proti uvedbi kuluka v Sloveniji in sicer iz sledečih razlogov: 1. Državne ceste se v Sloveniji vzdržujejo za davki, ki jih Slovenija sama v ta namen plačuje. 2. Vse druge ceste, to je deželne in okrajne ceste, so se pri nas vzdrževale in se morajo vzdrževati z dokladami. 3. Občinske in druge v občini kvalificirane ceste vzdržuje občina sama iz lastnih sredstev, oziroma po potrebi potom tlake. Zahtevamo, da se uvedba kuluka v Sloveniji takoj ukine ter prekliče zahteve po izdelovanju tozadevnih imenikov. Županstva pozivljamo, da skličejo takoj seje občinskih odborov in se na teh sejah izjavijo, ali so za kuluk ali za dosedanji način vzdrževanja cest. Izjave naj pošljejo in sicer en izvod na Župansko zvezo, drugi izvod pa na Pokrajinsko upravo v Ljubljani.»

Se enkrat kuluk. Naš poslanec Žebot se je še enkrat obrnil na ministra za zgradbe g. Uzunoviča z vprašanjem: «Ali se bo kuluk v Sloveniji izvajal ali ne?» Minister je dne 15. t. m. osebno odgovoril poslancu, da v Sloveniji kuluk ne bo. Enak odgovor je dobil od gradbene direkcije v Ljubljani, koja zatrjuje, da ni prav nobene nevarnosti, da bi se državne in okrajne ceste v Sloveniji morale vzdrževati z roboto (kulukom). Tu se zopet vidi, da je resen odpor naših poslancev v Beogradu proti kuluku vendar imel uspeh. Če bi se pa naši držali Radičevega zapečnjaštva, pa bi bili Srbijanci gotovo vsilili Slovencem kuluk. Kar pa se tiče pisa obvezancev za kuluk, pa je stvar politične oblasti. Sezname bodo okrajna glavarstva na vsak način zahtevala. Da ne bodo imeli župani drugih težav, naj sestavijo sezname o kuluku kakor vedo in znajo.

Cestarji, pozor! Ustanovila se je pred kratkem Strokovna zveza cestarjev za namenom, da izvojuje svojim članom na merodajnih mestih in s pomočjo naših poslancev, poštvalnih in discipliniranih njenih članov tak položaj, da bodo našli pri svojem delu svoj poklic, dosegli možnost živeti človeka vredno življenje zase in za svoje družine. Do sedaj cestarji niso imeli svoje stanovske organizacije, ki bi se borila za njihov dobrobit, kar je imelo za posledico njihov sedanji brezupen položaj. Taka stanovska organizacija pa mora imeti pri svojem delu za hrbtom močno armado, na katero se opira. Zatorej je sveta dolžnost vsakega cestarja, da se pridruži tej armadi in se bojuje ramo ob ramo s svojimi sotovariši za skupne interese. Le potem skupnega nastopa s trajnim in poštvalnim delom si bodo priborili cestarji v človeški družbi mesto, ki jim pripade. Vsak, kdor želi pristopiti, oziroma hoče kake informacije, naj se pismeno ali osebno obrne na Pokrajinsko tajništvo Jugoslov. strokovne zveze v Maribor, Wildenrainerjeva ulica 6-I.

Pritožbe radi šolskih počitnic na Koroškem. Iz Kotelja poročajo: Od vseh stran so tukaj pritožbe zoper šolske počitnice, ki so bile nastavljene na poletni čas, namesto na jesenski. Ljudje se spominjajo nazaj na tiste čase, ko se je volja ljudstva upoštevala; danes se to žalibog ne godi več. Starši so sedaj klicani na zagovor. Na vprašanje, zakaj so naredili počitnice na poletje, se jim odgovori, da so poslanci tega krivi. Mi bi bili jako radovedni, kateri poslanci so to bili. Poslanci

SLS gotovo ne, ker ti so poslali na višji šolski svet posebno spomenico proti poletnim in za jesenske počitnice.

Povišanje železniških tarifov. Prometni minister je zvišal od 15. septembra naprej tarife na železnicah in sicer za osebe n blago. Povšek za osebe znaša 80 odst., za blago pa 80—100 odstotkov. Tako bo od sedaj naprej stala vožnja iz Ljubljane v Maribor in sicer v brzovlaku I. razred 222 dinarjev, II. razred 166.50 din., III. razred 111 dinarjev, poštini vlak I. razred 166.50 dinarjev, II. razred 111 din., III. razred 55.50 din.; iz Ljubljane v Celje brzovlak I. razred 126 dinarjev, II. razred 94.50 din., III. razred 63 din.; poštini vlak I. razred 94.50 din., II. razred 63 din., III. razred 31.50 dinarjev. Pri na novo povišanih tarifih se bo težko prepeljal kak navaden človek po železnici iz Maribora v Ljubljano in obratno.

Mariborske novice. Dne 17. t. m. se je poročil naš okrajni glavar g. dr. Srečko Lajnšič v Sv. Jakobu v Rožu na Koroškem z gdč. Gusti Kobentar iz znane narodne koroške rodbine. — V ponedeljek zjutraj je nastal na glavnem kolodvoru v Mariboru ogenj. Pred carinskimi skladiščem se je vnel vagon z nezacarinjenim manufakturnim blagom. Ognjegasci so ogenj hitro pogasili, vendar je zgorelo skoraj polovico blaga. Vagon se je vnel najbrž vsled iskre od lokomotive. — Razprava proti orjuskim napadalcem na Cirilovo tiskarno, ki bi se imela začeti v petek, je bila radi odsotnosti glavne priče preložena na nedoločen čas. Orjunci so imeli 10 odvetnikov in med njimi je bil seveda tudi dr. Kukovec v obrambo svoje mladine od starega pretepača Škerjanca pa do cerkvenega roparja Štoke. Dr. Kukovec velem je zaskril takoj ob prihodu v sodno dvorano. Glavno pričo je imenoval tudi sokrivca ter tako padel iz koncepta o nedolžnosti svoje mladine in svojih varovancev.

Novice od Sv. Antona na Pohorju. V stalni pokoj je stopil dosedanji učitelj-voditelj pri Sv. Antonu g. Ivan Štibler star. Deloval je na tukajšnji šoli kot dober vzgojitelj mladine od leta 1886, torej celih 37 let. Več let je bil tudi organist. V vsej svoji službi je bil zvest in natančen do pičice, obenem pa skrajno miroljuben ter ves skromen in nesebičen in vedno marljiv kot čebela. Tudi kot veren kristjan je vselej zvesto vršil svoje dolžnosti. Dne 30. avg. t. l. je vzel slovo od nas in se za vselej preselil v Maribor. Bog mu bodi bogat plačnik za vse, kar je skozi 37 let tukaj dobrega storil! Antončani ga ohranimo v hvaležnem in blagem spominu in želimo vsi prav iz srca, da bi užival zasluženi pokoj prav veliko let v sreči in veselju, v miru in zadovoljnosti tja noter do skrajnih mej človeškega življenja! — Njegov naslednik je g. Ivan Štibler mlajši, bivši učitelj v Vuhredu. — Dne 30. m. m. je bila pokopana blaga žena Marija Sterdin, p. d. Glažerca, stara šele 34 let. Bila je globokoverna in vzgled velike potrpežljivosti. N. v. m. p.! — Letos je obiskalo do zdaj Sv. Antona 20 tujih čč. gg. duhovnikov, ki so vsi v romarski cerkvi opravili sv. mašo.

Iz ust samostojneža vemo, kaj je politika. Od Sv. Jurija na Pesnici poročajo: Ko smo dne 10. t. m. se shajali k Žebotovemu shodu, si je nekdanji slavni naš župan Bračko brusil jezik in roke, da bi nas odvrnil od shoda ter je na svoj olikan način pravil: «Kaj boste hodili, saj je vse skupaj en ...!» Ta modrost nas seveda ni zadržala in smo veseli in hvaležni našemu poslancu za mnoga pojasnila. Pač pa zdaj iz Bračkovih ust vemo, kaj je politika samostojnežev in nemškutarjev!

Blagoslovitev nove brizgalne pri Sv. Marku. V nedeljo, dne 9. t. m. je obhajalo naše novo ustanovljeno gasilno društvo svojo veliko slavnost blagoslavljanja društvene brizgalne. Slovesnosti so se udeležili gospod okrajni glavar dr. Pirkmajer, dalje se je udeležila slavnosti vsa sosesčina (gasilna društva) v kroju ter povzdignila s svojo udeležbo naše slavje. Posebno hvaležnost pa izreka društvo tudi botru brizgalne gospodu Franju Zagoršek iz Prvenc in njegovi blagi soprogi, katera sta letos že tretjič kot botra in sicer prvič pri novem zvonu, drugič pri stojnski brizgalni in sedaj pri nas zelo veliko žrtvovala in zaslužila, da se njuno ime neizbrisno vpiše v domačo kroniko. Ob priliki slovesnosti so naši pridni fantje in dekleta predstavljali igro «Turški križ» v prid novega gasilnega društva. Igra je izborna uspela ter se bode na občno zahtevo dne 23. t. m. popoldan po večernicah v domači posojilnici ponovila. Ker je čisti dobiček, kakor prvič namenjen v korist novega gasilnega društva, prosimo in vabimo vse od blizu in daleč, da se udeleže te krasne igre in podpirajo s tem prekorsno društvo, katero je vedno pripravljeno pomagati v sili svojemu bližnjemu.

Smrt vzgledne matere in gospodinje. Pri Sv. Marjeti pri Možganjih je preminula te dni po celi fari znana mati Vesenjaka. Blagopokojna je živela 18 let v najsrečnejšem zakonu, iz katerega nam je zapustila blagega ter nad vse marljivo delavnega poslanca ter profesorja g. Ivana, veselega, povsod priljubljenega in organizatorično delavnega g. kaplana Pavla in na domu nam vedno zvestega pristaša in naprednovzgednega gospodarja. Po smrtni izgubi moža je živela 29 let kot vdova in 10 let kot samostojna gospodinja, ki je pustila študirati svoja dva sina od sadu žuljev in truda svojih materinskih rok. Otroci, vzorno odgojeni, pridni, delavni, vzgledni vsem drugim, so jej bili sreča in plačilo za njeno trudapolno skrb in delo skozi dobo 10 let, odkar je prepustila posestvo svojemu sinu-gospodarju. Rajna ni bila priljubljena samo doma v družini, ampak po celi marječki fari, kjer so jo poznali in jo bodo tudi v hvaležno-trajnem spominu ohranili vsi kot nad vse dobro, delavno, pobožno in vsem dobro hotečo Vesenjako mammo. Blagi Vesenjaki mamici bodi lahka

zemljica marječka, g. poslancu, g. duhovniku, gospodarju na domu in vsem sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Zdravnik dr. Jenko v Ptujju je začel od 15. septembra anaprej zopet redno ordinirati.

Dekanijski shod Marijinih družb v Škalah. V nedeljo, dne 23. septembra, se vrši dekanijiški shod Marijine družbe v Škalah. Vodi ga g. svetnik Ivan Kalan iz Ljubljane. Začetek ob dveh popoldne. Vabijo se vse članice Marijinih družb in dekliških zvez dekanije! — Voditelj.

Velika nesreča se je zgodila ob priliki blagoslovljenja novih zvonov v St. Miklavžu pri Slov. Gradcu. — Ko so začeli spravljati zvon iz voza, je padel iz line tram in prebil glavo hlapcu podgorskega gospoda župnika. Hlapec je bil takoj mrtev, štiri druge osebe pa so precej poškodovane.

Smrt stare žene pri St. Joštu na Kozjaku. Dne 13. septembra smo pokopali našo najstarejšo faranko, blizu 93 let staro Marijo Cerkovnik, pd. staro žganklo v Lesu. Vkljub starosti je bila vedno krepkega zdravia, zadnje tedne pa so ji nenavadno hitro pešale moči. — Sprevidena s sv. zakramenti je izdihnila pridna in pobožna žena svojo blago dušo. Naj v miru počiva!

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Florijanu pod Bočem. «To je dan, ki ga je Gospod napravil.» Tse sveto-pisemske besede je gotovo čutil v svojem srcu vsak dober vernik od Sv. Florijana preteklo nedeljo, dne 9. t. m., ko nam je g. kanonik Arzenšek ob asistenci vlč. g. dekana iz Rogatca, vlč. g. nadžupnika od Sv. Križa, vlč. g. župnika od Zetal in Stoperc in domačega župnika posvetil dva nova zvonova, mojstrsko delo zvonolivarne Bühl v Mariboru. Po končanem obredu sta bila zvonova med gromenjem topičev, sviranjem makolske godbe in ubranim petjem domačega pevskega zbora potegnjena v stolp. V sledeči krasni pridigi nam je g. kanonik razložil pomen jutranjega, poldnevnega in večernega zvonjenja z ozirom na mladostno, srednje in starostno dobo človeškega življenja. Da smo po dolgem pričakovanju dobili nova zvonova, gre vsa zahvala poštvalnim darovalcem, posebno g. Mariji Stefancioza, vstrajnemu prizadevanju ključarjev obeh cerkev, nekaterih drugih mož-veljakov in domačega g. župnika. Zvonova se harmonično vjemata v glasovih a in cis ter tople priporočata zvonarno Bühl vsem župnijam, ki si še niso omislile nove zvonove. Pri tej priliki naznanjamo, da v kratkem dobimo tudi dva nova zvonova za podružnico in romarsko cerkev Marija Loreto na Ložnem in ju bomo najbrž posvetili na zahvalno, to je na zadnjo nedeljo v oktobru.

Cerkvene slovesnosti v Dobovi pri Brežicah. Dne 9. septembra smo obhajali dvojno lepo slovesnost. Prva je bila obhajanje farne patrone, druga pa 30letnica župnikovanja našega velečastitega in nad vse priljubljenega g. župnika in kn.-šk. duhovnega svetovalca. Iz dna srca torej kličemo: naj jih Bog ohrani še v o-bilnem zdravju še veliko let med Dobovčanik Ob 10. uri je bila procesija z Najsvetejšim, katero je vodil g. prof. dr. Anton Medved. Med procesijo je igrala tudi godba. Po procesiji je bila pridiga. Krasne besede, katere nam je polagal na srce g. profesor dr. Anton Medved, nam bodo ostale v vednem spominu. Razložil nam je tudi velike zasluge našega g. svetnika za dobovsko župnijo. Po pridigi je bila slovesna sv. maša, pri kateri je nastopil cerkveni mešan zbor in prav ganljivo zapel. Prihitela je velika množica romarjev iz sosednih krajev. Popoldne je bil sklep. Ob pol treh smo imeli pete litanije. Vse se je vršilo v prav lepem redu in miru. Tudi ni bilo nobenega razgrajanja.

Za dijaško semenišče v Mariboru je daroval 1000 K č. g. Janko Breznik, kaplan v Rušah, bivši semeniščan. Bog povrni! Živeli posnemovalci!

Da se med našim ljudstvom razširi pojem o naših notranjih misijonih, je izdal bosenski odbor knjižico: «Za našega Evharističnega kralja». P.n. duhovne pastirje in vse naše organizacije, posebno pa Marijine družbe prosimo, naj to knjižico ljudem priporočajo in jim tako nudijo dobrega čitiva. Knjižica stane 2 D. — Naroča se v Ptujju.

Porota v Mariboru. V ponedeljek, dne 17. t. m., se je začelo v Mariboru jesensko porotno zasedanje. Dosedaj je razpisanih 17 slučajev, tako da bo imela porota delo do dne 22. t. m. Prvi dan sta prišla na zatožno klop vlomilca v Spodnještajersko ljudsko posojilnico Vid Krištofič in Alojz Gašperič. Pri razpravi sta oba natančno priznala svoj zločin in bila obsojena vsa na dve leti težke ječe. — Kot drugi je prišel tega dne na vrsto pohorski ropar Veronik Franc. Po letu je napadel na poti med Sv. Bolfenkem in Mariborsko kočno na Pohorju turistinjo Litzer; vzel ji je uro in zapustil. Obsojen je bil na poldrugo leto ječe. — Dne 18. t. m. se je zagovarjal majer Leopold Golob, ker je težko poškodoval posestnika Zvikarta od Sv. Antona na Poh. Do prepira je prišlo radi neke breze, katero je Golob Zvikartu posekal. Dne 9. januarja je prišlo med njima do resnejšega prepira, ki se je končal s tem, da so našli Zvikaršiča nezavestnega ležati za Golobovim hlevom. Zvikart je obdolžil Goloba, da ga je udaril s teletnikom po glavi, Golob pa je trdil, da ga je hotel Zvikart napasti, pa se je spodtaknil in padel na kamenje. Golob je bil pred poroto oproščen. — Popoldne istega dne je bil obsojen želarski sin Janez Simonič iz Brezovca na štiri mesece težke ječe radi hudodelstva uboja. V vino-toču Ivane Ehrlichevo v Preradu se je v nedeljo, dne 15. julija, opil ter začel prepri z gostilničarko, potem pa se je sporekel še s fanti, med katerimi so bili tudi štirjratje Horvati. Prišlo je do pretepa, v katerem je Simonič potegnil lovski nož ter slepo mahal okrog sebe. Zadel je Ivana Horvata naravnost v srce, da je bil m

mestu mrtev. Zabodel je še njegovega brata Jožefa v spodnji laketi. Zagovarjal se je s silobranom, češ, da je bil napaden, kar so pričeli oporekale.

CELJSKA POROTA.

Dne 11. septembra je prišel pred porotnike že od zadnje porote znani Iv. Železnikar, 20 let stari rudar iz Trbovelj, ki je obtožen teške telesne poškodbe, katero je izvršil dne 10. maja t. l. nad Francetom Hribarjem in Avguštinom Strmonetom. Prvemu je v pretepu staknil oko, drugega pa je z nožem lažje poškodoval. Pri zadnjem porotnem zasedanju se je pri razpravi zagovarjal s slaboumnostjo in živčnimi napadi. Radi tega je sodni dvor obravnavo odložil, da se zadeva preišče. Pri sedanjih razpravi pa se je ugotovilo, da ti živčni napadi ne odvrtaajo od železnika nikake odgovornosti. Za svoje nasilno dejanje je dobil 15 mesecev težke ječe.

Iste dne je prišel na zatožno klop 28letni delavec Ivan Čater iz Gaberij pri Celju. Obtožen je, da je dne 26. maja napadel na cesti, ki vodi iz Celja v Vojnik, M. Jerovška iz Stranic pri Konjicah in sicer radi tega, ker mu Jerovšek ni dovolil, da se pelja z njim na kolesu v Vojnik. Hotel je Jerovšku vzeti kolo, kar mu je ta komaj zabranil; v prepiranju pa mu je Čater izmaknil iz žepa listnico z 200 dinarji in dve knjižici. Pred porotniki je Čater krivdo tajil, češ, da Jerovška niti ne pozna. Kljub temu so ga pa obsodili na 10 let ječe.

Poneverba.

Dne 12. septembra je prišla pred porotno sodišče Ana Rath, 24letna poštarica, rojena v Brucku ob Muri v Avstriji, nazadnje pa je bila poštarica v Subotici. — Pred poroto bi morala priti že v poletnem zasedanju, pa je bila obravnavana na predlog zagovornika preložena, da se preišče duševno stanje obtoženke. Ana Rath je kot poštarica v Štorah pri Celju tekom treh mesecev poneverila večje svote denarja na ta način, da je strankam podpisala potrdilo in sprejemnice, denar pa je porabila v lastne svrhe. Poneverila je tudi za uradno osobje namenjen pavšal. Poneverbo so odkrili, ko je bila že uslužbena v Subotici. Tam je uradni preiskovalni komisiji vse priznala, v preiskovalnem zaporu pa je celo stvar zopet preklicala. Priče iz Štor so izjavile, da je živela v Štorah zelo potratno. Preiskava radi poneverbe se je vršila proti njej tudi že leta 1821, ko je še bila poštarica v Sorici. Ker pa je takrat škodo poravnala, se ni uvedlo proti njej kazensko postopanje. Pri sedanjih razpravi so porotniki zanikali krivdo glede uradne poneverbe, nakar je bila Ana Rath oproščena.

Rop pred štirimi leti.

Dne 13. septembra se je zagovarjal Rok Pilko, oženjen, 44 let stari čevljar iz Cerovca, in sicer radi ropa, katerega se je udeležil s tovariši v dobi prevrata. Dne 18. julija 1919, okoli 22. ure, sta prišla v Voučkovo gostilno v Poklek, okraj Sevnica, Janez Čeč starejši in Viktor Čeč ter naročila liter vina. Ko je bil Čeč star. v pogovoru z gostilničarjem, je zapustil Viktor Čeč gostilno pod pretevo, da gre na stran. Kmalu pa se je vrnil v družbi dveh po obrazu namaznih mož, ki sta stopila takoj oborožena z dolgimi noži vsak na eno stran Voučka, pred njega pa Viktor Čeč s sekuro, katero je dobil v spalni sobi. Janez Čeč star. je zapahnil hišna vrata in stražil pred njimi, pred hišo pa sta pazila Janez Čeč mlajši in Rudolf Pepelnak. Nato so z grožnjami, da uporabijo nož in sekuro, prisilili gostilničarja Voučka in njegovo ženo, da sta jim pokazala denar, srebrnino in razne druge stvari. V mlino so si napolnili dve vreči z belo moko, na podstrešju ugrabili slanino in plahte. Ostali trije, Janez Čeč, Leskovšek in Pilko, so odpeljali nato gostilničarja v klet ter zahtevali od njega, da jim toči vino. Zaklali so tudi tri race in tri purane. Rop je trajal od pol 23. do 3. ure zjutraj. Po drznem dejanju je roparska družba izginila preko Save na Kranjsko ter si razdelila ugrabljeni plen. Ostali roparji so bili že leta 1920 kaznovani od celjskega porotnega sodišča z večletno ječo. Pilko pa se je tokrat odtegnil kazni z begom v Trst, kjer se je precej časa pital. Tržaška oblast ga je izsledila in ga izročila naši. Pred poroto je svoje dejanje priznal, kazal pa ni nikakega obžalovanja. Porotniki so potrdili vprašanje glede ropa in Rok Pilko je bil obsojen na 12 let težke ječe.

Fantovski pretep.

Iste dne, kot Pilko, se je zagovarjal pred poroto tudi Alojzij Cesar, 23letni kmetski fant iz Babne brdi v okraju Šmarje in sicer radi hudodelstva uboja. Med obdolžencem in nekim Jurijem Povalejem je vladalo že dalj časa napeto razmerje, kakor je to že navada med fanti iz sosednjih vasi. Nastali sta dve sovražni skupini, na eni strani iz Jurija in Jožefa Povaleja ter Štefana Doberška, na drugi pa iz obdolženca, Jurija Verka in Antona Senice. Štefan Doberšek je imel ljubavno razmerje z nekim dekletom na Babni gori, za katerega se je potegoval tudi Anton Senica, a je imel manj sreče. Koncem julija je zvedel Doberšek od svojega dekleta, da se je baje obdolženec o njem grdo izražal, češ, kaj bi tisti rujavec hodil sem, ki nima forme. Enkrat ga bo treba namazati, pa bo vedel, po kaj je hodil sem! Vsled tega je prišlo med sovražnimi fanti že enkrat do pretepa. Dne 5. avgusta sta obe sovražni gručici zopet v sovrali. Ko so se slišale v razdalje 300 korakov besede: «Aufbiks, kri v luft, koraš, kje ste bukovljanski smr-kovci, da vam spustimo čreva, ali imate latvice za kri s seboj?», sta Doberšek in Jožef Povalej skočila v vinograd vsak po en kol, Jurij Povalej pa je šel s svojim črešnjem kolom naprej. Prišlo je do splošnega pretepa in klanja, tekom katerega je obdolženec Cesar potegnil nož ter prizadjal Juriju Povaleju tri rane. Z enim sunkom mu je pa prerezal na stegnu žilo odvodnico, vsled česar je nastopila tekom pol ure smrt radi izkr-

valjenja. Obdolženec pred poroto dejanja ni tajil, zagovarjal se je pa s silobranom, češ, da bi ga drugače Povalej zadavil, ker ga je že stiskal za vrat. V pomanjkanju sape je potegnil nož ter zabodel Povaleja v stegno. Porotniki so vprašanje uboja zanikali, potrdili so pa vprašanje glede prekoračenja silobrana in tako je bil Cesar obsojen na 11 mesecev ječe.

Smrtna obsodba.

Dne 14. septembra se je vršila zadnja razprava v jesenskem zasedanju, ki se je završila s smrtno obsodbo obtoženega, 61 let starega upokojenega rudarja Karola Kovača, doma iz Zgornje Rečice pri Laškem. Karol Kovač je bil obtožen hudodelstva zavratnega umora, ker je dne 18. junija t. l. z mišnico zastupil svojo ženo Apolonijo Kovač. Karol Kovač je bil znan kot alkoholik in pijanec. Vrgel se je po svojem očetu, ki je bil premožen posestnik, toda hudo udan pijači. Slabemu očetovemu zgledu je sledil tudi sin. Leta 1887 se je oženil s svojo ženo, ki jo je letos zastupil. Že pred zakonom je imel z njo tri otroke. Za to ženitev ni imel veselja, a vendar se je nazadnje premislil in živel potem 15 let v dobrem sporazumu v zakonu. Zadnja leta pa se je začel z ženo vedno bolj prepirati, dasi je bila žena po izpovedbi prič mirnega značaja ter skrbna mati 12 otrok. Silno je trpela, ker je mož s pijančevanjem zapravljal težko prislužene krajcarje ter jo potem v pijanosti zverzinsko zlostavljaval. V nedeljo, dne 17. junija 1923, je prišel obdolženec zopet vinjen domov in se je prepiral s svojo ženo. Prihodnjo jutro je bližil, da mu je slabo, ter je naročil svoji hčerki Karolini, naj mu skuha čaj. Hčerka se je pozivu odzvala in natočila čaj za očeta, mater in za sebe. Ko pa se je odsrtanila, je primešal oče v materino skodelico neopaženo mišnico. Ko se je po desetih minutah hčerka vrnila, je takoj opazila v materini skodelici nekaj belega. Oče je med tem čaj že izpil in tožil, da mu je slabo. Žena se je branila piti čaj, nakar so ga poskusili drugi. Vsem je postalo čez nekaj časa slabo, toda brez nadaljnjih nevarnih posledic. Med tem pa je tudi umorjena žena izpila še ostanek, ki je imel zaposledico, da je po 24 urah izdihnila po groznih mukah. Pri raztelesenju trupla je sodna komisija takoj dognala zastrupljenje z arzenom. Isto je potrdil tudi drž. kmetijsko-kemični zavod v Ljubljani. Obdolženec je podtaknil strup že svoj čas neki Jožefi Zelič, na katero je imel hudo jezo, ker je držala z njegovo ženo. Zelo slab vtis je napravil obdolženec že zaradi tega, ker je marsikaj zanikal, kar bi lahko brez vsake nadaljnje obremenitve priznal. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede zavratnega umora, nakar je bil Karol Kovač obsojen na smrt na vešalih.

Gospodarstvo.

MINISTRSTVO POLJEDELSTVA IN SLOVENSKO VINOGRADNIŠTVO.

Vinogradništvo je velevažna panoga slovenskega narodnega gospodarstva. Na tisoče in tisoče ljudi je v svojem gospodarstvem obstanu in napredku od njega odvisno. Naša državna uprava tega dejstva ni nikdar dovolj upoštevala, ker so njene oči v glavnem obrnjene na Balkan. S tega vidika je tudi vedno posmatrala pospeševanje kmetskih koristi. Zato pa je slovensko poljedelstvo in zlasti slovensko vinogradništvo prišlo v ve like težave, ki so se množile ter se množijo od leta do leta.

Poslanci Slovenske kmetske zveze, odnosno Slov. ljudske stranke vedno stojijo s paznim očesom na brani ku kmetskih koristi. Pri vsaki priliki zahtevajo od vlade, da mora našemu kmetu oskrbeti možnost, da svoje pridelke more prodati po sedanjemu času primernih cenah. Ničvredna je tista vlada, ki kmetu samo nalaga od mesca do mesca rastoče davke, pa ne skrbi za to, da kmet s prodajo svojih pridelkov dobi možnost za plačevanje davkov. V tem smislu je poslanec dr. Hoh-nje c vložil interpelacijo na ministra financ, trgovine in poljedelstva o tem, kako naj vlada pospešuje interese slovenskega vinogradništva. Od ministra za poljedelstvo je dobil naslednji odgovor:

V odgovor na vaše pismo od 21. julija t. l. o izvozu naših vin v inozemstvo mi je čast, da vam sledeče odgovorim: Naša država, katero dela ugodno podnebje, valo vita oblika pokrajine in kemijsko-fizična sestavina zemljišča za prvovrstno vinogradsko državo, ima od celokupne obdelane površine 1,5 odstot vinogradov, ki letno dajo največ 4.500.000 hl vina, kar znaša skoraj 40 litrov na enega prebivalca. To znači, da ni vinogradništvo pri nas preveč razširjeno, marveč da se bi moralo radi koristi, ki bi jih od njega mogli imeti, vzdigniti tam, kjer so dani najboljši pogoji za prospanje.

Vrhutega obstoja danes v državi vinska kriza, osobito v Sloveniji in Dalmaciji, ker sta obe poglavito vinogradni pokrajini. Današnja naša vinska kriza ni dol gotrajna in nevarna, ampak samo trenutna, a glavni vzrok njen je, ker sedaj še nimamo potrebnih pogodb za izvoz, katerih rešenje pa je najmanj v rokah ministrstva poljedelstva, ampak spada veliko bolj v delokrog drugih ministrstev, kakor trgovinskega, zunanjega in finančnega. Krive so temu i druge okolnosti, kakor med drugimi nagla odcepitev naših največjih vinogradniških dežel: Vojvodine, Dalmacije in Slovenije od njihovih dosedanjih izključnih tržišč Avstrije, Češke in Poljske.

Dasiravno vlada pri nas vinska kriza, so cene vinu skoro povsod precej visoke, k čemer mnogo doprinašajo prometne težkote in dragi prevoz, gospodarska slabost odjemalcev, najbolj pa želja proizvajalcev in posebno prodajalcev za velikim dobičkom ter slaba in neenaka kakovost domačih vin.

Da se omili postoječa vinska kriza se je vršila po inicijativi ministrstva poljedelstva dne 13. januarja leta 1922 konferenca strokovnjakov, katere so se udeležili poleg delegatov poljedelskega ministrstva tudi delegati ministrstev financ, zunanjih zadev ter trgovine in industrije; na tej konferenci so bila pretresena vsa vprašanja, ki se nanašajo na rešenje vinske krize. Kar se tiče poverjenega mi ministrstva, je vplivalo v smislu odlokov te konference na pristojna ministrstva, da se naj zmanjša prevozna cena za vino in prazne sode in da se omogoči izvoz v inozemstvo. Dasiravno je vsestransko storjeno vse, kar se more storiti, končni uspeh ni najboljši, ker se je nazadnje izkazalo, da so najjačji vzroki krize želja za kar največjim dobičkom in gospodarsko nemoč odjemalcev.

Najugodnejši izvoz našega vina je v Čehoslovaško, Avstrijo in Poljsko. S prvo imamo že pogodbo za uvoz 250.000 hl vina, toda ta pogodba se je pokazala za praktično neizvedljivo, ker je Čehoslovaška nastavila na vi-no velike uvozne tarife ter zahteva kot protiuslugo, da mi uvozimo iz Čehoslovaške istotako veliko količino piva.

Na omenjeni konferenci, ki se je vršila dne 13. januarja 1922 je sklenjeno, da se pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami udeležuje pogajan delegat poljedelskega ministrstva, ki bo dajal predloge o izvozu našega vina. Ministrstvo ni sploh opustilo nobene prilike, da ne bi svetovalo ali pomagalo tam, kjer gre za napredek našega vinogradništva in vinarstva.

Pri sklepanju bodočih trgovinskih pogodb se bo ministrstvo trudilo, da se izvozna carina na vino ukline ali zmanjša ter da se storijo vse mogoče olajšave za čim večji izvoz. Vinsko krizo pa otežuje tudi to, da vse države skušajo zmanjšati uvoz tujih vin radi valutne politike.

Zraven tega pa države, ki uvažajo vino, smatrajo uvoženo vino za luksuz ter ga obtežujejo z velikimi davki.

Z ozirom na važnost današnje vinske krize, ki posebno težko zadeva poljedelce v Sloveniji, sem jaz podvzel potrebne korake, da se ona z vsemi sredstvi ukline in ublaži. Zajedno bom v najkrajšem času sklical še eno posebno konferenco strokovnjakov radi rešenja tega vprašanja, ki tako globoko sega v koristi naših gospodarjev in države.

O odlokih in korakih za rešitev tega vprašanja boste še vi, gospod poslanec pravočasno obveščeni!

Cene vinu so poskočile za 3—4 K pri litru. Zvišanje vinskih cen je posledica letošnje slabše vinske letine.

Po Dalmaciji so že začeli z vinsko trgatvijo in časopisje poroča, da vsebuje letošnji dalmatinski mošt 20—24 odstotkov sladkorja in se ponuja po 6 din.

Navodilo k uporabi čistih plemenitih glivic. Čev, kjer se glivice na želatini nahajajo, se sme še le neposredno pred uporabo odmašiti. Čevke se morajo shranjevati na suhem, temnem in hladnem prostoru, kjer ni prahu. Pet, ob hladnem vremenu do sedem dni pred trgatvijo se mora mošt iz najboljšega grozdja enkrat naglo prevreti, ali vsaj četrt ure pri 65 stop. C kuhati v posodi. Glivice ene čevke zadostujejo petim do šestim litrom mošta. Posoda ne sme biti kovinasta in se mora takoj pokriti, ko je mošt zavrel. Na to se počaka, da se mošt shladi na 25 stop. C. Shlajen mošt se nato cepi s čistimi plemenitimi glivicami na sledeči način. Kupljeno čevko se na zunaj dobro osnaži, zamašek iz vate z gorečo vžgalico ali svečo opali in naglo odstrani. V cev se vlije množino ene žlice pripravljene mošta in se dobro odstrani površina rumene želatine s snažno leseno palčico. Zategadelj mora biti lesena palčica daljša, kakor je čevka. Nato se izlije nastalo motno tekočino iz čevke v mošt in se ga dobro pomeša. Če se na to skrbno pokrije posodo, je obvarovan cepljeni mošt škodljivih kali in gliv, ki povzročujejo vinske bolezni. Posodo se postavi, kjer vlada zmerna toplota in se je včasih stresa, da začne močno vreti, kar lahko pet do šest dni traja. Ko mošt močno vre, se ga porazdeli v sode. Enemu polovnjaku se pridene eden in pol do dva litra kipečega mošta. Če se hoče spraviti večje množine mošta v vrenje se vlije pet litrov takega iz ene čevke pripravljene mošta, ki se nahaja v polnem vrenju, v snažen sod 50. litrov ter se jim doda 30 litrov svežega mošta. V par dnevih bo vrenje tako močno, da bo čisti kipeči mošt goden, da se bo vcepilo čisto kipečenje pri drugih moštih. Na vsak polovnjak se doda 2 do 3 litre čistokipečega mošta. Naročaje čevke pri Drž. kmet. kem. zavodu s kolkovano vlogo ter stanejo 2 D.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš ima v nedeljo, dne 30. t. m., v dvorani okrajnega zastopa (Koroška cesta) svoj letošnji občni zbor z naslednjim vspe-redom: 1. Poročilo. 2. Volitev delegatov za skupščino. 3. Slučajnosti. 4. Predavanje g. inženerja Ivana Supanič-a. Začetek ob 9. uri.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 14. t. m. se je pripeljalo 281 svinj in 2 kozi. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tedno stari komad 170—250 din., 7—9 tednov 350—450 din., 3—4 mesce 625—750 din., 5—7 mesecev 950—1150 din., 8—10 mesecev 1400—1500 din., 1 leto stari 2000—2375 din., 1 kg žive teže 20—22.50 din., 1 kg mrteve teže 27.50—30 din., koza 1 komad 250 din.

Cene živemu blagu na Dunaju in v Pragi in pri nas. Minuli teden so se kretale cene živemu blagu na Dunaju tako-le: težke žive svinje 21.000—24.000 nemško-avstrijskih kron, zaklane 25.000—29.000 K, mesnate žive svinje 23.000—27.000 K, zaklane 26.000—30.000 K. Prvovrstni voli 10—15 tisoč, ostala goveda 7—10 tisoč nemško-avstrijskih K — Praga: težke svinje 11—12.50 čeških kron (Kč), mesnate svinje 11—13, zaklane 18—

15 Kč, prvovrstni voli Kč 7—8, krave 4—6 Kč, biki 5—8 Kč. Pri nas stanejo težke svinje 23.50—26 din., mesnate 23.50—25.50, voli 10—16 din. 1 kg žive teže.

Iz dvorišča. Nekaj o kurji snagi. Kuri je treba pred vsem pripraviti dobro prenočišče. Nikakor ni dobro za kuro, ako mora v noči sedeti na tleh ali na deskah, ampak pripravi ji kolec, ki je debel kakor v vinogradih, dobro ga okrogli, da se kura lahko prime nanj s kremplji in se usede. Skušnja namreč uči, da kura, ki mora sedeti na tleh, ali na deskah, ali na listju se ne more otresti ter rešiti uši. Le oglej si gospodinjo enkrat kraj, kjer je morala sedeti kura na ravno okamenjen način. Vse polno boš našla tamkaj uši. Ako pa sedi kura na koleku, se veliko lažje obrani uši, ker si jih obira in pri tem poslu padajo na tla in ne morejo več do nje. — Kuri mora snažiti prenočišče, da ne bi hodila okrog z blatom ostrofotana in umazana. Kura ljubi snago in ravno radi nesnage se je rada prime kurja bolezen — takozvana kuga. Vsled te bolezni kura počrni in pogine. Prav posebno maraš paziti na snažnost pri mladitih, ki sede s svojo materjo ali pa tudi sami na tleh. Nekaj o prehrani kure. Kura ljubi zrno. Navadno se prepustijo na deželi kure njih lastnemu prevžitku. Nabirati si morajo živež po njivah ter travnikih in se morajo zadovoljiti s to pičlo prehrano. Na vsak način privoščijo kuri dnevno vsaj nekoliko zrnja. Pomni, da tekne kuri najbolj koruza. Kura ti bo za zrnatu hrano zelo hvaležna, pridno bo nesla, če jo pa slučajno rabiš v kuhinji, ne boš imel od nje samih kosti in kože. Treba pa kuro krmiti z zrnjem radi tega, da ne bo prisiljena pobirati gosonic, katere zoblje le v skrajnem gladu. Med gosonicami je tudi dokaj takih, ki so za kuro strupene in kura vsled take hrane pogine na zastrupljenju. (Dalje prihodnjic. — Kurjerec iz samostana).

Pregled tedenske žitne trgovine. Konzum povprašuje po žitni robi in tekem tedna so se dvignile žitne cene za kakih 10—15 para. Veliki mlini kupujejo pšenico, ker moko dobro prodajajo in to pred vsem v inozemstvo. Danes plačujejo za pšenico 350—355 din., moka mularica je po 575—600 din. O koruzi poročajo, da bo njena žetev letos po najbolj rodovitnih južnih pokrajinah bolj slaba. Za staro koruzo plačujejo danes 270—280 din. Z ovsom ni nobene trgovine, ker inozemstvo kupuje cenejši oves na Češke m.

Podraženje železniških tarifov bo podražilo tudi kruh. Na drugem mestu poročamo o podraženju železniških tarifov, ki segajo pri blagovnem prometu do 100 odstotkov. To povišanje tarifov za blagovni promet bo znatno vplivalo na podraženje žita, moke ter kruha. Vagon pšenice, koruze ali moke, ki pride iz Vojvodine v Zagreb, ne sme v istem vagonu iz Zagreba naprej, ampak se mora blago iztovoriti v skladišče in od tamkaj naložiti na drugi vagon. To prekidavanje žitnega blaga povzroča strošek 1000 dinarjev in radi tega se mora podražiti vsaki kilogram za 10 para. Prevoz za vsaki vagon žita stane 1000 dinarjev, torej se bo podražil kruh za 20—25 par, ali za 1 krono pri kilogramu. Vsled povišanja železniških tarifov je zelo otežkočen izvoz naših žit v inozemstvo.

Visokodebelna sadna drevesa (jablane in hruške vseh vrst) se zopet dobe pri M. Hudelist, Maribor, Ruška cesta 15. Prvovrstno blago. Cene zmerno! Interesenti naj bagovolijo vposlati naročila do 1. oktobra 1923 na zgornji naslov. Drevje se bode oddajalo že v jeseni.

VRTNICA V RAZVOJU IN NJEN GLAVNI SOVRAZNIK.

(Nadaljevanje razprave o gojenju vrtnic).

Če ti je le količkaj ležeče na mladi vrtnici, ki je pognala iz vejice v divjaka okuliranih oči, naklonila jej boš vso pozornost tudi potem, ko si nežno vejico že privezala h kolu.

Sedaj imaš na izbiro: ali hočeš gledati svoje veselje — cvet, ali si pa rano vzgojiti krono. Iz srca ti privoščim prvi cvet, ki sicer še tvojkrat ne bo tako lep, kakor pozneje, ko je vrtnica že bolj vzrasla ter se postarala. Čim starejša je vrtnica, tem lepši je tudi cvet. Treba pa tudi pomniti, da vpliva na razvoj cvetja lepo in ugodno vreme.

Ako ti je vrtnica prvič odevetela, prireži jo na tri oči, iz katerih požene nove vejice in nastavi zopet novi cvet, ako je namreč vrtnica po večkrat na leto cvetoča. So pa tudi take vrtnice, ki cvetejo samo enkrat na leto. In če si od te vrste vzela oči in jih vložila v divjaka, se boš morala zadovoljiti s prvimi in edinimi cvetom to leto. Drugi lepši ter bolj razviti cvet boš gledala še le drugo leto.

Hočeš si pa samo vzgojiti pri mladi vrtnici krono, odreži se zaželjenemu veselju: gledati prvi cvet. Ne pripusti, da bi ti mlada vrtnica prvokrat cvetela, ampak hitro, ko ima vejico, ki je vzrasla iz okuliranih oči, tri oči, odreži vejico nad tretjim očesom. Iz teh treh oči bodo koj pognale nove vejice in ti imaš krono, pa tudi prvi cvet. Vrhu tega pa še greš sigurno pot, da iz okuliranih oči pognane vejice dobro dozori. Ako bi namreč vejice, pognane iz okuliranih oči, ne dozorele, ti ne bodo prezimile, spomladaj bo našla črne — od zime uničene.

Ako si si na kak način pri mladi vrtnici rano poskrbela za krono, pusti jo sedaj rasti. Če je ocvetela, odreži ostanek od cveta in potrpi, dokler je ne bo treba spraviti v varnost pred bližajočim se mrazom.

Kedaj in kako treba vrtnico osigurati pred mrazom, o tem bova natanko govorila prihodnjic.

Omenka vreden sovražnik.

Takoj danes pa že moram opozoriti na sovražnika, ki se kaj rad spravi kakor sploh na nežne vejice vsake

vrtnice, tako tudi na vejo ter vejice še mlado se razvijajoče vrtnice.

Ako si ogleduješ vrtnice, najdeš tu in tam na njenih nežnih vejicah sedeti neko muho. Ta muha je nekoliko rumena po trebuhu. Mrčes ti sedi mirno na vejici in misliš, da si je zbral slučajno to vejico za odpočitek in kadar se odpočije, bo pa brez povročene škode odletel. V resnici pa je žalibog čisto drugače. Kar na enkrat ti oveni ter se pobesi vejica na koncu, ravno tako tudi nastavljeni lepi popek. Gledaš in gledaš, a vzroka ne najdeš. Vejica je na videz nepoškodovana. A oglej si vejico, rekel bi med prvimi, drugim in tudi med tretjim očesom pod koncem vejice in že nastavljenim popkom. Zapazila boš pri natančnem preiskovanju zaporedoma nekaj črnih pikic ali zabodljajev, kakor bi jih kedo nalašč nabodel s šivanko. Odpri previdno te pičice in odkrila boš rumene jajčice, ki jih je ulegla zgoraj omenjena muha. Če si izsledila to jajče ležišče, ga previdno iztrebi s ostrim nožem in na ta način boš rešila popek, ako ti je zanj mar in še razcvetel se ti bo. Če pa bi opikana vejica slučajno ne imela popka, pa jo odreži pod črnimi pikicami — pod prvim očesom. Napadeni del vejice ni več za rabo, ker je že ranjen in uničen. Iz rumenkastih jajčic se izleže črv, ki žre in živi znotraj od vejice soka, dokler ne odraste in nato se še le izplazi iz nje. Tega zvitega sovražnika je treba zalezovati že na starih, a predvsem na mladih vrtnicah.

Še nekaj.

Kot mnogoletni vrtnar sem imel priliko opazovati okultante, to je kolikor mogoče rano požlahnjene divjake (koncem junija ali začetkom julija). S temi ravnaj na način, kakor sem ga opisal v tem in zadnjem «Gospodarju». Pripeti se večkrat, da ti divjak požene šele avgusta in ti ga je mogoče okulirati še le takrat. Okulira se lahko divjak torej tudi meseca avgusta, toda s takim okultantom postopaj drugače.

Ne odreži nad okuliranim očesom divjaka, ker je že prepozno. Ne smeš računati s tem, da se ti bo oko prijelo dovolj močno in tudi pognalo. Bodi zadovoljna, da se ti oko sploh prime, raste in ostane zeleno. Za štiri tedne po okuliranju ali tudi pozneje odstrani povež. Okultrane oči ne bodo pognale. Pravijo, da spijo, a spomladaj odreži nad njimi ostali del divjaka. Oči bodo takoj pognale in se ravile v lepo vrtnico. No noben način pa ne čakaj pri takih vrtnicah prvega cvetja. Vzgoji si predvsem krono na že opisani način in počakaj na drugi cvet. (Dalje prihodnjic — samostanski vrtnar).

HMELJARJEM.

Prav iz srca mi je nekdo v zadnjem «Slov. Gospodarju» napisal besedo savinjskim hmeljarjem, naj vlagamo svoj izkupiček za hmelj pri naših kmetskih posojilnicah, ne pa v bankah in liberalno-samostojnih posojilnicah. Prav zares bi morali biti nespametni, ako bi naše novce nalagali pri nasprotnih zavodih, ker bi s tem samo podpirali sovražnike kmetskega stanu.

Našim groš, nasprotnikom figo — je napisal zadnji «Slovenski Gospodar» in tako je prav. Hmeljarji, držimo se tega!

Ne morem pa, da ne bi še nekaj omenil, namreč, kako banke lovijo naš denar. Pred kratkim sem dobil pismo — že na kuverti sem videl natisnato ime neke dobroznane banke. Začudil sem se, kako jaz pridem do tega, da mi banke pišejo. Odprem: vabilo na naložbo Polno lepodonečih fraz in obljub: denar je pri banki najvarneje naložen, obrestuje se po 8 odstot. in višje, lahko se vsak trenutek dvigne itd. Hvala Bogu, nisem včeraj prišel na svet, da ne bi vedel, koliko so take obljube vredne.

Povdarjam: denar pri bankah še zdaleč ni varno naložen. Kakšno garancijo pa imamo pri bankah za naše vloge? Tisto malo osnovne glavnice in druga nič. Najvarneje naložimo naš denar v naših kmetskih posojilnicah. Pri teh jamčijo za varnost vlog člani z vsem svojim premoženjem in člani so sami naši trdni kmeti in posestniki. S tem jamstvom se jamstvo bank niti primerjati ne more. In kar se tiče obrestne mere: vsi poznamo, oziroma smo poznali denarne zavode, ki so obetali pretirano obrestno mero, pa so propadli. In

kdo je trpel škodo? Vlagatelji, ki so se dali zapeljati na visoke obrestne mere. Dalje, koliko je resnice na obljubah, da denar pri bankah lahko vsak čas dvignemo? Marsikdo je že sam izkusil. Imaš pri banki nekaj borbi tisočakov. Kadar denar najbolj rabiš, greš v banko, da bi ga dvignil — in kaj izveš? Gospodje skomiznejo z rameni: nimamo, ne moremo pomagati! Vesel moraš biti, da dobiš vsaj en del svojega denarja. In ti, ki si denar za to naložil, da ga imaš v sili pri roki, si moraš iskati posojilo. Seveda pri banki ga ne dobiš, ali pa, če ga dobiš, ne moreš obresti plačevati — obrniti se moraš na svojo domačo posojilnico!

Toliko so vredne vse lepe obljube bančnih zavodov. So pač obljube in nič več.

Zato pa, hmeljarji, bodimo pametni in podpirajmo svoje kmetske posojilnice! V njih je denar popolnoma varen, se lepo obrestuje in ga lahko dvignemo, kadar hočemo. Pisma in vabila bank in liberalnih posojilnic v peč — njihove agente in zastopnike pa skozi vrata na hladno!

Naš denar našim kmetskim posojilnicam!

XXIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec, Savinjska dolina, dne 15. septembra 1923. Najhitreje se bo koncem tega tedna pri najugodnejšem vremenu tudi končalo obiranje poznega hmelja, kateri je najboljše kakovosti, lepe barve, če tudi rast kobul ni povsem enaka. Pridelovali bomo letos več hmelja, kot smo pričakovali in se ves letošnji pridelek ceni na 6000 meterskih stotov, katerih vrednost znaša najmanj 60 milijonov dinarjev. Danes se plačuje za 1 kg od 105 do 110 din. Od vsega pridelka je dobra tretina že prodana po 100—120 din. za 1 kg. Inozemski kupci pridno kupujejo naš izboren hmelj, od katerega so prvi vagoni že na potu v inozemstvo. Večji hmeljarji pa še čakajo s prodajo. — Društveno vodstvo.

Hmelj. XIV. brzojavno tržno poročilo. Zatec, ČSR, 10. 9. 1923. Živahno nakupovanje, rastoče cene, 2800—3100 čK za 50 kg, razpoloženje čvrsto. — XV. brzojavno tržno poročilo. Zatec, ČSR, 11. 9. 1923. Živahno nakupovanje na kmetih po 2900—3100 čK za 50 kg. V Zatecu do 3300 čK. Zelo čvrsto, rastoče cene. V Zalcu se plačuje od 400—430 jK za 1 kg. — XVI. brzojavno tržno poročilo. Zatec, ČSR, 12. 9. 1923. Na kmetih mirnejše nakupovanje po 2800—3200, v Zatecu po 3100—3300 čK za 50 kg. Razpoloženje mirnejše, a čvrsto. — XVII. brzojavno tržno poročilo. Nürnberg, 14. 9. 1923. Slabotno nakupovanje, nekoliko ceneje. Zatec. Mirno, cene nespremenjene 3000—3300 čK za 50 kg. — NB. Kdor želi še naprej sprejemati brzojavna tržna poročila, se naj zglasi pri Hmeljarskem društvu.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 91 in pol do 92 D, 100 francoskih frankov stane 535—540 D, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1310 do 0.1320 D, za 100 čehoslovaških kron je plačati 279—281 D, za 100 nemških mark 0.00005 do 0.00015 D, in za 100 laških 410—412 D, V Curihu znaša vrednost dinarja 6.10 centimov. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja poskočila za 15 točk.

MALA OZGANILA.

Sprejem več mizararskih pomočnikov v trajno delo. Mat. Podgorelec, mizarstvo Lesnica 20, Ormož. 996

Viničarja z večimi delavskimi močmi išče A. Ussar na Ptuj. 998

Oskrbnika (šafarja), spretnega v sadje- in vinoreji, išče A. Ussar, Ptuj. 997 2—1

Vajence za čevljarstvo obrt se sprejme pri Viktorju Senku, Linhartova ulica 12. Hrana in stanovanje v hiši. 991

Sprejme se takoj priden učenc po dogovoru. Ciril Lovc, čevljarški mojster, Maribor, Glavni trg 4. 990

Organist, zmožen voditi večje zbor, išče službe s 1. 11. Ponudbe pod «Organist» na upravnistvo. 992 2—2

Išče se majar z večletnimi spricvali in z večjo družino blizu postaje Pesnica. Vprašaje se v upravi lista. 986

Viničarja s tremi ali štiri delavci sprejme Peitler, Vrhovdol-Limbuš. 999 2—2

Sprejem takoj cenega pridnega in poštenega fanta od 18 do 22 let starega, kateri bi se veselje s konjem voziti in bi se zraven izučil mlinarske obrti v dobri 2 leti. Hrana in stanovanje v hiši ter mesečna plača 800 K. Nadalje tudi sprejem za takoj eno pridelno in pošteno kuharico srednje starosti, katera zna opravljalati tudi druga hišna dela. Prednost imajo one iz dežele. Hrana in stanovanje v hiši. Dobra mesečna plača po dogovoru. Oglasiti se je pri A. Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 994 3—2

Iščem službe kot oskrbnik — (ekonom), več poljedelstva, živinoreje in sadjereje, oženjen brez otrok. Naslov pove uprava. 961 2—1

Prodajalko, slovenskega in nemškega jezika večšo, sprejme M. Berdajs, trgovina z mesanim blagom in semeni, Maribor. 965 3—1

Viničar se išče, oženjen, po možnosti brez otrok, za poselstvo v Bosni pod ugodnimi pogoji. Ponudbe z označbo plače na upravo lista. 946 3—1

Sprejme se učenka, zmožna oba jezika. Hrana in stanovanje v hiši. E. Berna, trgovina čevljev v Celju. 921 3—1

Išče se 50.000 dinarjev posojila na poselstvo; prva vknjižba proti primernim obrestim. — Naslov v upravi. 959 2—1

†

Naša ljuba mati

Liza Vesenjak, p. d. Filipova

so v pondeljek, dne 17. t. m. zjutraj v Gospodu zaspali.

Priporočamo jih v molitev in blag spomin.

Bog jim bodi plačnik in milostno sprejmi njihovo dušo!

Ivan, Franc in Pavel, sinovi. Neža Mežnarič, sestra.

Marija roj. Skulj in Marija roj. Antolič, sinahi.

Vnuki, vnukinje in drugi sorodniki.

Divjačino, srne, zajce, jerebice, plačam po najvišjih dnevnih cenah. A. Ekart, Šikolje, Pragersko. 964 2-1

Fotografični aparat «Klappkammer», 13 krat 18, zelo dober, prodam po ceni ali za menjam za 6 krat 9 ali 9 krat 12. Starnik Ignac, Crna. 948 3-1

Pripravo za ribolov mreža in na trnek, prodaja Alojz Gornik, Sv. Peter—Maribor. 940 3-1

Proda se malo rabljena kompletna železna stiskalnica dva in pol metra visoka, pripravna za grozdje in sadje. Cena 10.000 K. Naslov v upravnistvu. 944 5-1

Umetni mlin Razkrižje sprejme s 1. oktobrom pridnega nadmlinarja. Vpraša se: Stefan Kumparič, Razkrižje pošta Štrigova, Međimurje. 942 3-1

Proda se umetni mlin na stalni močni vodi, pekarna z branjarjo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, štirje vrtovi. Proda se pekarna z dvema vrtoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnistvu. 713

Lepo posestvo se prodaja pri trgu Muta ob Dravi ob drž. cesti blizu železniske ostaje. Velikost 18 oralov, polje, sa donosnik s 3000 drevesi, velika hiša, gospodarsko poslopje za 20 glav živine. Poleg tega še lepa vila s 6 sobami. K temu spada 30 oralov veliki gozd in travnik ob okrajni cesti ter lastna žaga na močni vodi ob reki Bistrici. Sodilo bi za večjo lesno trgovino. Oglasi na: Ivan Preglau, posestnik na Muti. 987

Pozor!

Naznanjam in opozarjam vse, da nisem v stanju in sploh ne plačam dolgov, ki jih dela moj sin Anton Živko. — Sv. Jakob v Slov. g. Janez in Marija Živko, stariši. 989

DREVESNICARSKO IN TRSNICARSKO PODJETJE IVAN DOLINŠEK

Št. II, pošta in žel. postaja Velenje (via Celje)
Poštno čekovni račun v Ljubljani št. 13.134.

Podjetju se je prizanlo na sadni razstavi v Celju 1922 prvo odlikovanje.

V zalogi ima: Visokodebelnate najboljše jabolčne sorte, breskve «Amsden» divjake, cepljeno trsje in ameriške ključe od Riparia in Göthe 9. 988

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo

Sodar

PICHLER

Frančiškanska ulica 11 (pri meroizkusnem uradu)

se priporoča za vsa dela sodarske stroke ter za vse vrste novih in starih sodov po najnižjih cenah. 976

Grozdni mlini,

sadni mlini,

„Alfa“ brzoparilniki

najboljši izdelki po nizkih cenah pri

J. Pučko

Izdelovanje in zaloga poljedelskih strojev.

Panonska ulica 15. Ptuj (Panonska ulica 15)

JETIKA!

Zdravnik dr. Pečnik

zdravi bolne na pljučih vsaki petek v Št. Jurju ob juž. žel. Citajte njegove tri knjige o jetiki, v vseh knjigarnah. 915

KUPUJEM

po najvišji dnevni ceni rezane in izpadene lase.

IZDELJUJEM

in prodajam kite in vsa lasna dela

M. Fettich-Frankheim, česalni salon za dame, Maribor, Stolna ulica 2. 833 10-

BRATA VOŠNJAK, PTUJ.

Prvovrstni podplati.

Najboljše zgornje usnje. 893

LES

orehov in jesenov kupuje

M. OBRAN

električna žaga

Maribor, Tattenbachova ulica 792 10-

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke

vseh vrst

Apno

Cement

Premog

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Poču

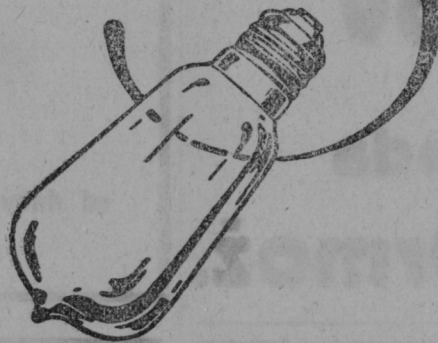
dovito nizkih cenah kupite letos

volнено blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vse drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki. 949

ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

Vertex

France Žgeč

trgovec

Rozika Cigulova

zaročena.

8. septembra 1923.

Prostovolna sodna dražba nepremičnin.

Dne 22. septembra 1923 dopoldne ob 9. uri se vrši na licu mesta v Gočovi prostovoljna dražba zemljišča vl. št. 127 in 138 kat. obč. Gočova, obstoječih iz stavbišč, vrta, pašnika in njive s stanovalskim poslopjem, mlinom ter k temu pripadajočimi pritliklinami, z žago in s pravico vodne moči na Pesnici. Izklicna cena je 200.000 K. Pogoji se lahko vpogledajo pri okrajnem sodišču pri Sv. Lenartu ali pa v pisarni g. dr. Milana Goriska, odvetnika pri Sv. Lenartu. 983

Posojilnica v Brežicah, r. z. z n. z. naznanja tužno vest, da je nje dolgoletni in za razvoj zavoda vsestransko zaslužni član in predsednik načelstva, prečastiti gospod

Josip Mešiček

kanonik in mestni župnik v Brežicah

v pondeljek, dne 10. septembra 1923 preminul. Pogreb blagega pokojnika se je vršil v četrtek, dne 13. t. m. ob 10. uri predpoldne v Brežicah.

Slava njegovemu spominu!

978

Načelstvo.

TOVARNA KANDITOV FR. ROZMAN

MARIBOR, — ALEKSANDROVA CESTA 57

priporoča

vse vrste kandidatov (bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih cenah!

Zahtevajte cenike!

Telefon 436

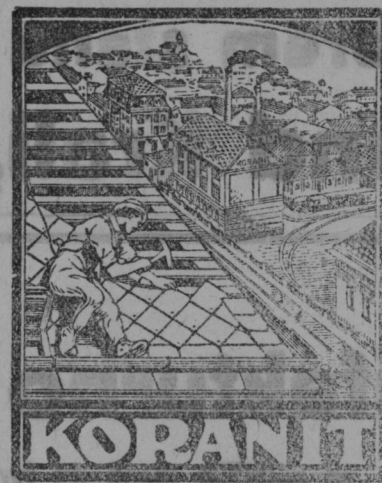
Telefon 436

Zadruga za izvoz jajc, Št. Jurij ob J. Ž.

r. z. z. o. z.

9 28

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in obrestuje iste brez odpovedi od dneva vloge do dneva dviga po 10%. — Denarni promet leta 1922 — D 32,405.743.—

najboljši

materijal za pokrivanje streh. - Prezamem tudi črno-pokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke. Skladišče: **MAKS USSAR, Maribor** Gregorčičeva ul. 17.

Kostanjev les

za tanin razrezan na 120 cm in debeline od 10 do 30 cm se kupi vsaka množina po najvišji dnevni ceni. Cenjene ponudbe z navedbo cene in množine franko vagon je poslati na upravo lista pod «Kostanjev les 500.» 958 4-1

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graška mitnica) 12-140

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Realitetna pisarna

Arzenšek & Comp.,

družba z o. z.

Celje, Kralja Petra cesta 22

ima na prodaj: hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska posestva, gozdna in veleposestva žage, mline itd. 939 10-1

Tomasovo žlindro

z jamčeno vsebino 17-18 odstot. fosforove kisline, najfineje zmleto, nudi svojim podružnicam in udom po 170 D za 100 kg v celih vagonih franko Ljubljana

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

Vsa druga umetna gnojila, močna krmila itd., stalno na zalogi. 981

Somišljeniki inserirajte!

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z. n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6⁰/₁₀₀.

Stalnejše vloge po dogovoru.

**Več zdravih, svežih rabljenih
vinskih sodov**
(od 10 hl naprej)
v dobrem stanu prodaja
Ferdinand Kralj, Ormož.

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

586

Na drobno!

Na debelo!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Prijatelj otroki po Din. 650 in 750.
Ključek nebeški po Din. 20, 30.
Angeľ varih po Din. 11.

b) Za odrasle

Begonila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Češčena Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebesca, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
Mali duhovni zaklad (velike črke) Din. 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Vesac pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 15.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja uposilov po Din. 10.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.) Din. 19.
Premišljevanja za cela leta I. in II. del, Din. 32.

Družba vednega čiščenja, 2 molitvena ud., Din. 3.

Kratko navodilo za pobožnost M. B., Kraljice src Din. 5.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spokorna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24.

(zlata obr.) Din. 32.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.

Priprava na smrt Din. 16.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ
Maribor, Gosposka ulica št. 10.

!!!Perje za postelje!!!

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „BELEM VOLU“

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje počenši s 1. julijem 1923 po:

6⁰/₁₀₀ brez odpovedi,

6¹/₂⁰/₁₀₀ proti enomesečni odpovedi,

7⁰/₁₀₀ proti trimesečni odpovedi,

7¹/₂⁰/₁₀₀ proti šestmesečni odpovedi,

8⁰/₁₀₀ proti enoletni odpovedi

od dneva vloge do dneva dviga. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.

Filijalka; MARIBOR, Šolska ulica šte. 2.

P
O
Z
O
R

Tudi Vi se boste prepričali, da je v Vašo korist, ako si ogledate najprvo

velikansko manufakturno zalogo
tvrdke

Alojz DROFENIK

„pri Solncu“

CELJE, GLAVNI TRG 9

predno kupite oblačilo.

Stalno velika zaloga vsakovrstnega inozemskega oblačilnega blaga.

Za obilen obisk se priporoča **Alojz Drofenk.**

V
A
Ž
N
O

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste

posode svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.

Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Poblašteni prodajalec srečk državne razredne loterije.